

UNIVERSITETI I EVROPËS JUGLINDORE
SOUTH EAST EUROPEAN UNIVERSITY
УНИВЕРЗИТЕТ НА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА

FAKULTETI I DREJTËSISË
FACULTY OF LAW
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ

STUDIME TË CIKLIT TË DYTË - E DREJTA PENALE

TEZA:

“Roli i Avokatit në procedurë penale në RMV dhe aspekti komparativ me Republikën e Turqisë”

Kandidate:

Xhejlan Jusufi

Mentore:

Doc. Dr. Vedije Ratkoceri

Tetovë, Qershor 2023

DEKLARATA E AUTORËSISË

Nën përgjegjësinë time personale, deklaroj se përmbajtja e temës së magistraturës së paraqitur është punë origjinale e shkruar prej meje, e cila nuk është prezantuar asnjëherë para ndonjë institucioni tjetër për vlerësim dhe nuk është botuar i tëri ose pjesë të veçanta të tij. Të gjitha referencat dhe citimet në tekst janë bërë në bazë të burimeve të paraqitura në fusnota.

Me respect,

Xhejlan Jusufi

© Copyright Xhejlan Jusufi

FALËNDERIME

Tezën dëshiroj që ta filloj me një falënderim dhe mirënjohje për të gjithë dashamirët e mi të cilët më kanë mbështetur përgjatë realizimit të punimit të magjistraturës.

Gjithashtu falënderoj mentoren e temës Prof. Dr. Vedije Ratkoceri dhe i jam shumë mirënjohëse ku me këshillat, idetë, udhëzimet e përkushtimin e saj arrita përfundimin e suksesshëm të këtij punimi.

PËRMBAJTJA:

ABSTRAKT	6
ABSTRACT	7
АБСТРАКТ	8
HYRJA	9

KAPITULLI I – Vështrime të përgjithshme rreth institutit të avokatit

1. E drejta për tu mbrojtur dhe përfaqësuar përmes avokatit si e drejtë themelore.	10
2. Historiku i paraqitjes së institutit të avokatit.....	13
3. Kush dhe si mund të bëhet avokat?.....	14
3.1 Kushtet për tu bërë avokat në RMV.....	15
3.2 Kushtet për tu bërë avokat në RT.....	16

KAPITULLI II – Roli i avokatit në RMV

1. Avokati në RMV	18
1.1 Organizimi i avokatisë dhe i avokatëve në RMV.....	19
1.2 Tarifa e avokatit.....	19
1.3 Kodi i sjelljes së avokatit.....	21
1.4 Roli i Avokatit në procedurë penale.....	27
1.5 Çfarë është një avokat penal?.....	33
2. Dhoma e avokatëve	34
2.1 Kryetari i Dhomes së Avokateve.....	36
3. Ligji i avokaturës i RMV-së	37

3.1 Kryerja e aktivitetit te avokatëve	38
3.2 Të drejtat dhe detyrat e avokatëve.....	40
3.3 - Avokati i huaj (shtetasi i huja).....	42
3.4 - Ankesat ndaj avokatit	44
3.5 Praktikantë juridikë dhe bashkëpunëtorë juridikë.....	45

KAPITULLI III – Roli i avokatit në R. e Turqisë

1. Avokati ne Republiken e Turqise.....	48
1.1 Oda e Avokatëve.....	50
1.2 Tarifa e avokatit.....	54
1.3 Kryetari I Dhomes së Avokateve.....	55
2. Ligji i Avokateve ne Republikën e Turqisë.....	55
2.1 Qëllimi i avokatit.....	56
2.2 Kërkesat e pranimit per avokat.....	57
2.3 Të drejtat dhe detyrat e avokatëve.....	57
2.4 - Avokati i huaj (shtetasi i huja).....	58
2.5 - Ankesat ndaj avokatit.....	59

KAPITULLI IV – Studim empirik dhe krahasues të institutit të avokatit në RMV dhe RT

1. Ngjajshmëritë dhe dallimet ligjore në profesionin e avokatit.....	61
2. Ngjajshmëritë dhe dallimet praktike në profesionin e avokatit.....	62
2.1 Intervista me avokatë në RMV	63
2.2 Intervista me avokatë në RT.....	65
Përfundimi dhe Rekomandimet	69
Literatura.....	70

ABSTRAKT

Qëllimi kryesor i këtij punimi qëndron në rolin e avokatëve në procedurat penale: Duke eksploruar rolin e avokatëve në procedimet penale, do të kuptojmë më mirë rëndësinë e tyre në sistemin ligjor dhe ndikimin që ata kanë në rezultatin e çështjeve penale si dhe rolin e tyre vendimtar në sigurimin e drejtësisë dhe mbrojtjen e të drejtave të individëve që akuzohen për një krim.

Qëllimi specifik i këtij hulumtimi qëndron në analizen krahasuese e sistemeve të ndryshme juridike: Duke krahasuar Kodin e Procedurës Penale me atë të Republikës së Turqisë, do të fitojmë njohuri për ngjashmëritë dhe dallimet midis dy sistemeve të ndryshme ligjore. Kjo do të na lejojë të identifikojmë praktikatat më të mira dhe fushat për përmirësim në sistemin ligjor, të cilat mund të informojnë vendimet e politikave dhe reformat ligjore. Duke e shqyrtuar këtë çështje në kontekstin e sistemeve të ndryshme ligjore, do të jemi në gjendje të kontribuojmë në këtë diskutim të vazhdueshëm dhe të ofrojmë njohuri dhe perspektiva të reja.

Interesi personal për temën: Së fundi, kam interes personal për temën e rolit të avokatëve në procedurat penale, për shkak të aspiratave të mia në karrierë dhe për shkak të formimit tim në drejtësi. Duke ndjekur këtë temë, do të jem në gjendje të thelloj njohuritë dhe ekspertizën time në këtë fushë, e cila mund të jetë e vlefshme në ndjekjet e mia të ardhshme akademike ose profesionale.

Objektivat e këtij hulumtimi janë:

- Të sigurojë një pasqyrë të detajuar të rolit të avokatëve në procedimet penale në RMV dhe RT, duke përfshirë detyrat, përgjegjësitë dhe kompetencat e tyre.
- Të identifikojë ngjashmëritë dhe dallimet në rolin e avokatëve në procedurat penale në RMV dhe RT, dhe të eksplorojë faktorët që kontribuojnë në këto ngjashmëri dhe dallime.
- Të shqyrtohet ndikimi i rolit të avokatëve në procedimet penale në rezultatin e çështjeve penale dhe të vlerësohet efektiviteti i sistemeve ligjore në sigurimin e drejtësisë dhe mbrojtjen e të drejtave të akuzuarve.

ABSTRACT

The main purpose of this paper lies in the role of lawyers in criminal proceedings: By exploring the role of lawyers in criminal proceedings, we will better understand their importance in the legal system and the impact they have on the outcome of criminal cases as well as their decisive role in ensuring justice and protecting the rights of individuals accused of a crime.

The specific purpose of this research is the comparative analysis of different legal systems: By comparing the Code of Criminal Procedure with that of the Republic of Turkey, we will gain knowledge about the similarities and differences between the two different legal systems. This will allow us to identify best practices and areas for improvement in the legal system, which can inform policy decisions and legal reforms. By examining this issue in the context of different legal systems, we will be able to contribute to this ongoing discussion and offer new insights and perspectives.

Personal interest in the topic: I have a personal interest in the topic of the role of lawyers in criminal proceedings, because of my career aspirations and because of my training in law. By pursuing this topic, I will be able to deepen my knowledge and expertise in this field, which may be valuable in my future academic or professional pursuits.

The objectives of this research are:

- Provide a detailed overview of the role of lawyers in criminal proceedings in RMV and RT, including their duties, responsibilities and powers.
- To identify similarities and differences in the role of lawyers in criminal proceedings in RMV and RT, and explore the factors that contribute to these similarities and differences.
- To examine the impact of the role of lawyers in criminal proceedings on the outcome of criminal cases and to evaluate the effectiveness of legal systems in ensuring justice and protecting the rights of the accused.

АБСТРАКТ

Главната цел на овој труд лежи во улогата на адвокатите во кривичната постапка: Со истражување на улогата на адвокатите во кривичната постапка, подобро ќе ја разбереме нивната важност во правниот систем и влијанието што го имаат врз исходот на кривичните предмети, како и нивната одлучувачка улога во обезбедувањето правда и заштита на правата на поединците обвинети за кривично дело.

Специфичната цел на ова истражување е компаративна анализа на различни правни системи: Со споредување на Законот за кривична постапка со оној на Република Турција, ќе се стекнеме со знаења за сличностите и разликите помеѓу двата различни правни системи. Ова ќе ни овозможи да ги идентификуваме најдобрите практики и области за подобрување на правниот систем, што може да ги информира одлуките за политиките и правните реформи. Со испитување на ова прашање во контекст на различни правни системи, ќе можеме да придонесеме за оваа тековна дискусија и да понудиме нови сознанија и перспективи.

Личен интерес за темата: Имам личен интерес за темата за улогата на адвокатите во кривичната постапка, поради моите аспирации за кариера и поради мојата обука за право. Следејќи ја оваа тема, ќе можам да ги продлабочам моите знаења и експертиза во оваа област, кои може да бидат вредни во моите идни академски или професионални определби.

Целите на ова истражување се:

- Обезбедете детален преглед на улогата на адвокатите во кривичната постапка во РСМ и РТ, вклучувајќи ги нивните должности, одговорности и овластувања.
- Да се идентификуваат сличностите и разликите во улогата на адвокатите во кривичната постапка во РСМ и РТ, и да се истражат факторите кои придонесуваат за овие сличности и разлики.
- Да се испита влијанието на улогата на адвокатите во кривичната постапка врз исходот од кривичните случаи и да се оцени ефективноста на правните системи во обезбедувањето правда и заштитата на правата на обвинетите.

HYRJE

Roli i avokatit në procedurën penale është një aspekt thelbësor i çdo sistemi ligjor që synon të mbështesë parimet e drejtësisë dhe të procesit të rregullt ligjor. Detyra e avokatit është të sigurojë që të akuzuarit të kenë një gjykim të drejtë dhe që të drejtat e tyre të mbrohen gjatë gjithë procesit ligjor. Kodi i Procedurës Penale (KPP) është instrumenti ligjor parësor që rregullon procedimet penale në shumë vende, ndërsa Kodi i Procedurës Penale i Republikës së Turqisë (KPPRT) është ligji kryesor në Turqi.

Kjo tezë synon të shqyrtojë rolin e avokatit në procedurën penale në RMV dhe ta krahasojë atë me atë të RT. Duke kryer një analizë krahasuese të këtyre dy sistemeve ligjore, ky studim synon të identifikojë ngjashmëritë dhe dallimet në rolin e avokatëve në procedimet penale dhe të nxjerrë mësim nga praktikat më të mira në secilin sistem.

Krahasimi I rolit të avokateve në procedurën penale në RMV dhe RT është me interes të veçantë sepse të dy shtetet kanë pësuar reforma të rëndësishme ligjore në vitet e fundit. Këto reforma kanë synuar forcimin e shtetit ligjor, mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe përmisimin e efikasitetit dhe efektive të sistemit të drejtësisë penale.

Roli i avokatëve në procedurën penale është vendimtar për të siguruar që procesi të jetë i drejtë dhe transparent. Në RMV dhe RT, avokatët luajnë një rol të rëndësishëm në mbrojtjen e të drejtave dhe interesave të klientëve të tyre dhe për të siguruar që ata të kenë një gjykim të drejtë. Ata gjithashtu duhet të jenë në gjendje të zhvillojnë një strategji të fortë mbrojtëse dhe të parasesin një argument bindës në gjykatë për të arritur rezultatin më të mirë për klientin e tyre.

KAPITULLI I

VËSHTRIME TË PËRGJITHSHME RRETH INSTITUTIT TË AVOKATIT

1. E drejta për tu mbrojtur dhe perfaqësuar përmes avokatit si e drejtë themelore

Avokati është shërbim publik i pavarur dhe i pavarur që ofron ndihmë juridike, në pajtim me këtë dhe me ligje të tjera. Gjatë kryerjes së veprimtarisë së avokatit, avokati udhëhiqet ekskluzivisht nga interesat e palës, të cilat i mbron në mënyrën më të mirë me mjete juridike.¹

Ndihma juridike konsiston në ofrimin e këshillave juridike, përfaqësimin dhe kryerjen e shërbimeve, hartimin e dokumenteve për akte juridike, hartimin e kontratave për themelimin, bashkëpunimin dhe akte të ngjashme në lidhje me themelimin ose funksionimin e saj. Subjektet afariste, që përpilojnë parashtresa në procedurë gjyqësore dhe në procedura të tjera, përfaqësojnë palët para gjykatave, organeve shtetërore, organeve të njësisë të vetëqeverisjes lokale dhe personave të tjerë juridikë dhe fizikë, mbrojnë të dyshuarit dhe të akuzuarit dhe kryejnë punë të tjera të ndihmës juridike.²

E drejta për tu mbrojtur me avokat konsiderohet si një nga të drejtat më themelore në sistemin e drejtësis penale. Kjo e drejtë garanton që individët që akuzohen për një krim të kenë akses në perfaqësimin ligjor dhe mundësinë për të mbrojtur veten në një gjykim të drejtë ,efektive dhe të paanshem.

Mbrojtja e të akuzuarit gjatë procedurës penale është e një rëndësie vendimtare për realizimin e të drejtës për gjykim të drejtë dhe të drejtë. E drejta e mbrojtjes është një nga të drejtat themelore të të akuzuarit dhe është parim i garantuar me Kushtetutë (neni 12 i Kushtetutës). Mbrojtja nënkupton të gjitha aktivitetet e avokatit mbrojtës, i cili ka rolin e

¹ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar, Neni 2, paragrafi 1 dhe 2

² Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar, Neni 3

personit të autorizuar për të ofruar ndihmë profesionale juridike, në dobi dhe në kurriz të të akuzuarit. I akuzuari mund të ketë një avokat për çdo krim, pavarësisht nga graviteti i krimit.³

Çdo i dyshuar apo i akuzuar ka të drejtën e një mbrojtësi gjatë gjithë procedurës penale që zhvillohet kundër tij. I akuzuari para marrjes në pyetje të parë ose para çdo veprimi tjetër për të cilin ky detyrim parashikohet me Ligjin e Procedurës Penale (KPP) duhet të udhëzohet se ka të drejtën e një avokati sipas zgjedhjes së tij me të cilin mund të konsultohet privatisht dhe se avokati mund të marrë pjesë në provimin e tij⁴

Zgjedhja e mbrojtësit varet nga vullneti i lirë i të akuzuarit, i cili vetë zgjedh se kush do të jetë mbrojtës i tij, ku mbrojtës mund të jetë vetëm avokat⁵

E drejta për t'u përfaqësuar nga një avokat është një shtyllë themelore e sistemeve të drejtësisë në mbarë botën. Ai siguron që individët të kenë një mundësi të drejtë për të paraqitur çështjen e tyre, për të aksesuar ekspertizën ligjore dhe për të mbrojtur të drejtat e tyre. Përfaqësimi ligjor promovon barazinë para ligjit, mbron kundër abuzimeve me pushtetin dhe rrit aksesin në drejtësi për të gjithë anëtarët e shoqërisë. Njohja e rëndësisë së kësaj të drejte themelore ndihmon në ruajtjen e parimeve të drejtësisë, procesit të drejtë dhe sundimit të ligjit. Duke u ofruar individëve ndihmë dhe mbrojtje efektive, përfaqësimi ligjor luan një rol vendimtar në ruajtjen e integritetit të procedurave ligjore dhe mbrojtjen e të drejtave themelore të individëve brenda sistemit ligjor.⁶

MBROJTJA E DETYRUAR është mbrojtja kur i akuzuari duhet të ketë mbrojtës dhe nëse nuk e zgjedh vetë, mbrojtësi do të caktohet sipas detyrës zyrtare. I akuzuari duhet të ketë avokat në rastet e mëposhtme

- nëse është memec, i shurdhër, i verbër ose i paaftë për t'u mbrojtur me sukses, ose nëse kundër tij po zhvillohet një procedurë penale për një krim për të cilin ligji parasheh dënimin me burgim të përjetshëm, që në shqyrtimin e parë;

³Правото на бранител во кривичната постапка, <https://www.pravdiko.mk/pravoto-na-branitel-vo-krivichnata-postapka/>

⁴ neni 71, paragrafi 1 dhe 2 të Kodit të Procedurës Penale të RMV.

⁵ neni 71 paragrafi 4 i Kodit të Procedurës Penale të RMV

⁶ Avukatlık Hukuku Uygulamaları- Atilla ÖZEN vitit.2013

- pasi të jetë ngritur aktakuza për veprën penale për të cilën ligji parasheh dënim me burg prej dhjetë vjetësh ose dënim më të rëndë, i akuzuari duhet të ketë avokat gjatë periudhës së dorëzimit të aktakuzës;
- nëse ndaj tij paraqitet propozim për caktimin e masës së paraburgimit, nga momenti i paraqitjes së tij në gjykatë, si dhe për kohëzgjatjen e paraburgimit;
- gjatë procedurës për negociim dhe zgjidhje me prokurorin publik;
- nëse gjykohet në mungesë menjëherë pas vendimit të miratuar për gjykim në mungesë;
- nëse është nën moshën 18 vjeçare, sipas Ligjit për drejtësi për fëmijë, gjatë gjithë procedurës së zhvilluar ndaj tij.

Në rastet kur mbrojtja është e detyrueshme, nëse i akuzuari vetë nuk angazhon mbrojtës, atëherë kryetari i gjykatës sipas detyrës zyrtare do të caktojë mbrojtës për rrjedhën e mëtutjeshme të procedurës penale deri në përfundimin e aktgjykimit. Kur të akuzuarit i caktohet mbrojtës sipas detyrës zyrtare pas dorëzimit të aktakuzës, i akuzuari do të njoftohet për këtë së bashku me paraqitjen e aktakuzës.⁷

MBROJTJE PËR TË VARFËRIT- Në rastet kur nuk ka kushte për mbrojtje të detyrueshme, por sipas gjendjes pasurore, i pandehuri nuk është në gjendje të përballojë shpenzimet e mbrojtjes, i pandehuri ka të drejtë të kërkojë që t'i caktohet mbrojtës. I pandehuri mund ta përdorë këtë të drejtë në rastet kur këtë e kërkojnë interesat e drejtësisë, veçanërisht graviteti i krimit dhe kompleksiteti i çështjes. Në kërkesë, i pandehuri mund të tregojë vetë një avokat të caktuar si mbrojtës nga lista e avokatëve të komunitetit përkatës juridik.

Për kërkesën vendos gjyqtari i procedurës paraprake, përkatësisht kryetari i këshillit, ndërsa mbrojtësin e cakton kryetari i gjykatës. Shpenzimet për mbrojtjen e qytetarëve të varfër përballohen nga Buxheti i Shtetit. Mbrojtësi legjitimohet me prokurë, të cilën e ka marrë nga i akuzuari, nga personat që janë të autorizuar për t'i pajisur me mbrojtës ose me vendim të kryetarit të gjykatës, me të cilin caktohet si avokat mbrojtës sipas detyrës zyrtare.⁸

Mbrojtësi është i detyruar t'ia dorëzojë prokurën organit para të cilit zhvillohet procedura, pasi i akuzuari mund t'i japë mbrojtësit edhe një prokurë gojore në procesverbal në organin

⁷ neni 74 i Kodit të Procedurës Penale të RMV

⁸ neni 75 i Kodit të Procedurës Penale të RMV

para të cilit zhvillohet procedura ⁹ . Disa persona të akuzuar mund të kenë një BASHKËMBROJTËS vetëm nëse kjo nuk bie me interesat e mbrojtjes së tyre, dhe një i akuzuar mund të ketë gjithashtu më shumë se një mbrojtës. Në një situatë të tillë, mbrojtja konsiderohet e siguruar kur në procedurë merr pjesë njëri nga mbrojtësit ¹⁰

Mbrojtësi i dhënë nga një anëtar i familjes - të akuzuarit mund t'i sigurohet mbrojtës nga: përfaqësuesi i tij ligjor, bashkëshorti, d.m.th. partneri i zakonshëm, i afërmi i gjakut në vijë të drejtë, prindi birësues, fëmija i adoptuar, vëllai, motra dhe mbajtësi i familjes, përveç nëse i akuzuari shprehimisht pajtohet me këtë kundër .Kryerja e parregullt e detyrës nga mbrojtësi i caktuar është bazë për shkarkimin e tij nga kryetari i gjykatës, me kërkesë të të akuzuarit ose me pëlqimin e tij.¹¹

Në vend të mbrojtësit të shkarkuar, kryetari i gjykatës do të caktojë një mbrojtës tjetër, me detyrim që të njoftojë Odën e Avokatëve për shkarkimin e mbrojtësit ¹²

2. Historiku i paraqitjes së institutit të avokatëve

Historia e profesionit ligjor maqedonas bazohet në entuziazmin e jashtëzakonshëm dhe luftën për drejtësi sociale, të drejtat dhe liritë e njeriut. Kontinuiteti i profesionit të avokatisë maqedonase gjatë kohërave të ndryshme të themelimit të tij, gjithmonë ka qenë i bazuar në idetë e mbrojtjes së të drejtave dhe lirive, vlerë kjo që në të ardhmen duhet të jetë edhe udhërrëfyes drejt së cilës do të përpiqen mbrojtësit e të drejtave të njeriut.

Në zhvillimin historik të profesionit juridik maqedonas, edhe në periudhën paradashmike, janë shënuar emrat e një numri të madh avokatësh nga Maqedonia, veprat e të cilëve janë inkorporuar në ndërtimin e profesionit shtetëror dhe juridik maqedonas. Në NOV, përveç vdekjes heroike të Vasil Antevski-Drenit, me trimëri do të vdesin Rampo Lefkov-Lefkata, Nikolla Hristo Todorovski, Kolë Kaninski, Josif Hristovski-Zangari, Josif Josifovski-prifti e të tjerë.

⁹ neni 71 , paragrafi 6 i Kodit të Procedurës Penale të RMV

¹⁰ neni 72, paragrafi 1 dhe 2 të KPP të RMV

¹¹ neni 71, paragrafi 3 i KPP të RMV

¹² neni 77, paragrafi 4 i KPP të RMV

Funksionin e Komisionerit të parë për Drejtësi të Maqedonisë e ka kryer avokati i Ohrit Petre Piruze-Majski në periudhën nga viti 1944 deri në vitin 1945, i cili ka dhënë një kontribut të jashtëzakonshëm në themelimin e sistemit të drejtësisë dhe profesionit ligjor maqedonas dhe me nënshkrimin e të cilit, si Ministri Komisioner për Drejtësi, më 7 dhjetor 1944 është marrë vendimi i Presidiumit të ASNOM-it, i cili rregullon statusin e përkohshëm të Odës së Avokatëve.

Nga 14 deri më 16 prill 1945 në Shkup u mbajt Seanca e Tretë e ASNOM-it dhe më 16 prill 1945 u zgjodh qeveria e parë maqedonase, në të cilën ministër i Drejtësisë u emërua avokati dr.Pavel Shatev. Me propozim të ministrit të Drejtësisë, akti nr. 263 të 21 majit 1945 të Ministrisë Federale të Drejtësisë, miratoi vendim për krijimin e Odës së Avokatëve të Shkupit me juridiksion në territorin e Maqedonisë Federale.

Ligji i parë për avokatinë në shtetin e pavarur dhe të pavarur maqedonas u miratua në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë në seancën e mbajtur më 16 dhjetor 1992. Me qëllim të përmirësimit të statusit të avokatëve në shoqëri dhe promovimit të pavarësisë së profesionit të avokatit, më 15 korrik 2002, u miratua Ligji i ri për profesionin e avokatit. Prezantimit të ligjit i paraprin një grevë e avokatëve. Por kjo nuk është hera e parë që avokatët me zë të lartë luftojnë për të drejtat e tyre – më 1 qershor 1989 do të dalin në grevë dhe do ta prezantojnë opinionin përmes gazetës “Nova Makedonija”. Më 6 prill 1994 avokatët sërish protestuan me grevë në bazë të vendimit të Odës së Avokatëve të Republikës së Maqedonisë për arsye se u cenohet pavarësia dhe individualiteti i tyre dhe lejohet dhe tolerohet kacafytja. Një tjetër grevë pasoi nga 12 deri më 13 maj 1994. Greva do të shënohet në faqet e gazetës “Nova Makedonija” me titujt: “Avokatët e ashpër”, “Qeveria e pakoordinuar”, “Qytetarët pa mbrojtje ligjore nga sot?”. – Avokatët janë në grevë!”.¹³

3. Kush dhe si mund të bëhet avokat?

Autonomia dhe pavarësia e profesionit të avokatit si shërbim publik realizohet me ushtrimin e lirë dhe të pavarur të veprimtarisë juridike, zgjedhjen e lirë të avokatit, organizimin e avokatëve në Odën e Avokatëve dhe financimin e saj, miratimin autonom të akteve për punën

¹³ “За Адвокатската комора на Република Северна Македонија” <https://www.mba.org.mk/index.php/mk/akrm/2019-07-01-12-00-52>

e Avokatit, , drejtoria e avokatëve të huaj, Drejtoria e bashkëpunëtorëve profesionistë të avokatëve, Drejtoria e praktikantëve të avokatëve etj.¹⁴

Avokat është titull profesional që I jepet personit që mbron të drejtat e personave real ose juridik dhe udhëzon në çështjet juridike.

3.1 Kushtet për tu bërë avokat në Republikës së Maqedonisë së Veriut

Terminologjia e saktë për fjalën "avokat" ndryshon nëpër botë. Avokati, mbrojtësi, janë të gjithë emra të ndryshëm që u janë dhënë avokatëve. Origjina e profesionit daton që në Greqinë e lashtë kur oratorët flisnin në emër të miqve apo qytetarëve me kërkesën e tyre.

Shumë të tjerë zgjedhin të punojnë në profesionin ligjor përpara se të hyjnë në shkollën juridike për të forcuar aplikimin e tyre. Puna si sekretar paraligjor ose ligjor mund të jetë e dobishme, por do ta çojë përpara rrugën tuaj për t'u bërë avokat.

Duke marrë teste për të fituar kredite gjatë studimeve universitare, ju mund të shkurtoni kohën që duhet për t'u bërë jurist dhe për t'u diplomuar më shpejt. Për t'u bërë avokat kërkon një arsim të gjatë, i cili mund të marrë disa vite për t'u arritur.

Të kuptuarit e hapave të nevojshëm për të ndjekur profesionin e avokatit do t'ju ndihmojë të bëheni jurist në kohë. Ju mund të vendosni një afat kohor për të fituar përvojë dhe për të përfunduar studimet tuaja bazuar në qëllimet tuaja individuale të karrierës kur keni ndërmend të bëheni avokat.¹⁵

Në listën e avokatëve mund të shënohet personi i cili i plotëson kushtet e përgjithshme për lidhjen e marrëdhënies së punës në organet e administratës shtetërore, i cili gëzon reputacion dhe është i denjë për të ushtruar profesionin e avokatit dhe që i plotëson këto kushte:

- Të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë ose shtetas i një shteti që është anëtar i Bashkimit Evropian
- Të ketë fituar diplomë universitare për jurist të diplomuar në Republikën e Maqedonisë me arsim të lartë katërvjeçar të studimeve juridike ose me 300 kredite të fituara sipas

¹⁴ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar, Neni 5

¹⁵“Колку години се потребни за да се стане адвокат? www.currentschoolnews.com/mk/статии/колку-години-се-потребни-за-да-се-стане-адвокат/

Sistemit Evropian të Transferimit të Kredive (ECTS) ose diplomë të nostrifikuar nga Fakulteti Juridik nga jashtë vendit, - të flasë në mënyrë aktive gjuhën maqedonase

- të ketë dhënë provimin e jurisprudencës në Republikën e Maqedonisë;
- të ketë kryer punë praktike minimum 2 vjet
- të mos jetë dënuar ligjërisht me gjobë, ndalim të kryerjes së një veprimtarie, profesioni ose detyre, gjatë kohëzgjatjes së atij dënimi;
- të mos jetë në marrëdhënie pune dhe
- të mos kryejë punë të papajtueshme me praktikën e avokatisë¹⁶

3.2 Kushtet për tu bërë avokat në Republikën e Turqisë

Që një person, një individ të mund të autorizohet të ushtrojë profesionin e avokatit dhe të përfaqësojë klientët në procedurat ligjore në R. e Turqisë duhet të plotësojë keto kushte siç janë paraqitur në Nenin 3 në Ligjin për Avokatë të R. Turqisë (nr.ligjit 1136):

- Të jesh shtetas i Republikës së Turqisë,
- Të diplomuar në një nga fakultetet juridike turke ose të huaja , ata që kanë mbaruar Fakultetin Juridik në vende të huaja duhet të flasin në mënyrë perfekte gj.Turke
- Provimi i avokatures - i cili administrohet nga Dhoma e Avokatëve të Turqisë.
- Pasi ka kryer praktikën dhe ka marrë certifikatën e përfundimit të praktikës (6 muajt e parë plotësohen në gjykatë, përfshirë në gjykata të ndryshme pastaj duhet të plotësohet në prani të një avokati të regjistruar në Dhomën e Avokatëve dhe të ketë të paktën 5 vjet përvojë në këtë profesion.)
- Të ketë vendbanim në regjistrin në zonën e avokatisë,
- Anëtarësimi i Odes së Avokatëve i cili është organi profesional përgjegjës për rregullimin e profesionit të avokatëve në Turqi.

¹⁶ Ligji Avokaturës së RMV në Nenin 12 paragrafin 1:

- Sipas këtij ligji nuk duhet të ketë pengesë për të qenë avokat.¹⁷

Kushtet që pengojnë pranimin në profesion janë si më poshtë; të dënohet me burg për më shumë se dy vjet për një krim të kryer me dashje ose për vepra kundër sigurisë së shtetit, krime kundër rendit kushtetues dhe funksionimit të tij, përvetësim, zhvatje, ryshfet, vjedhje, mashtrim, falsifikim, shkelje besimi, falimentim mashtrues, manipulim i ofertës Për t'u dënuar për krime të tilla si përvetësim, pastrim i vlerave të pasurisë që rrjedhin nga krimi ose kontrabandë.¹⁸

Në sistemin juridik nuk ka asnjë detyrim që individët apo palët të përfaqësohen nga një avokat për zgjidhjen e çështjeve juridike. Çdokush mund të përfaqësojë veten në gjykata. Për këtë arsye nuk është e nevojshme marrja e një avokati në gjykatat civile dhe administrative.

Megjithatë, drejtësia është një fushë që kërkon shumë ekspertizë dhe përvojë. Është e rëndësishme të njihen ligjet, statutet, rregulloret, pra legjislacioni, si dhe praktika gjyqësore dhe praktika gjyqësore. Përndryshe, ekziston rreziku i humbjes së të drejtave. Për këtë arsye, punësimi i një avokati me përvojë në çështjet ligjore do të jetë gjithmonë një zgjedhje logjike.¹⁹

Avokatet turq besuan në nevojën e pavarësisë së Odave të Avokatëve dhe Bashkimit të Dhomave të Avokatëve Turke dhe vendosën të përmbushin detyrat e tyre, si individë ashtu edhe si organizata. Në punën e tij profesionale, avokati ruan pavarësinë e tij si dhe shmang pranimin e një pune që do ta dëmtonte këtë pavarësi. Avokatët duhet të përmbahen nga të gjitha llojet e qëndrimeve dhe sjelljeve që dëmtojnë reputacionin e profesionit. Për këtë avokati është i detyruar të kujdeset edhe në jetën e tij private.

Avokati duhet të shprehë mendimet e tij në mënyrë të pjekur dhe objektive, qoftë ai duke shkruar apo duke folur. Në punën e tij profesionale, avokati duhet të shmangë deklaratat që nuk kanë lidhje me ligjin dhe ligjin. Avokati ka të bëjë me aspektin juridik të padisë dhe mbrojtjes. Ajo duhet të qëndrojë jashtë armiqësive të shkaktuara nga mosmarrëveshja midis palëve²⁰.

¹⁷ Neni 3 në Ligjin për Avokatë të R. Turqisë (nr.ligjit 1136):

¹⁸ Avukatlık Sözleşmesinde Genel İşlem Koşulları ve Haksız Şartlar - Ömer Faruk İLGÜN . Y.2020 fq.46

¹⁹ Avukatın Yargılama Sürecindeki Hakları- Filiz BERBEROĞLU YENİPİNAR 2018- fq.23

²⁰ TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ MESLEK KURALLARI – pjesa I (pjesa e pergjithshme)

KAPITULLI II

ROLI I AVOKATIT NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË VERIUT

1. Avokati në RMV

Ne RMV, roli i avokatit është të mbrojë të drejtat dhe interesat e të pandehurit të sigurojë që i pandehuri të ketë një gjykim të drejtë dhe t'i mbrojë ata kunder akuzave të ngirtura.

Avokati në RMV gjithashtu mund të paraqesë propozime dhe kundërshtime në emer të të pandehurit dhe mund të kerkoje marrjen në pyetje të dëshmitarëve dhe provave.

Një aspekt i rëndesishem i rolit të avokatit në RMV është të sigurojë që i pandehuri të kuptojë të drejtat e tij ligjore dhe procedurat penale . Kjo përfshin shpjegimin e akuzave kundër tyre, dënimet e mundshme me të cilat përballen dhe pasojat e mundshme të një vendimi fajësie.

Një avokat ofron këshilla ligjore për klientët, i përfaqëson ata në procedurat ligjore dhe krijon dokumente ligjore. Ata e interpretojnë rregullisht ligjin bazuar në situatat specifike të klientëve të tyre.

Avokatët gjithashtu hulumtojnë rregullisht ligjet aktuale dhe çështjet e zakonshme ligjore. Avokatët mund të specializohen në shumë fusha, duke përfshirë lëndimet personale, imigracionin, ligjin penal dhe ligjin e biznesit.

Pagat për avokatët mund të ndikohen nga shumë faktorë, duke përfshirë arsimin, përvojën, vendndodhjen dhe specializimin.

Shumë avokatë punojnë jashtë orarit për të ofruar shërbimet më të mira për klientët e tyre, gjë që mund të rrisë pagën e tyre.²¹

²¹Колку години се потребни за да се стане адвокат? www.currentschoolnews.com/mk/статии/колку-години-се-потребни-за-да-се-стане-адвокат/

1.1 Organizimi i avokatisë dhe i avokatëve në RMV

Oda e Avokatëve të Republikës së Maqedonisë së Veriut është organizatë profesionale e avokatëve.

Si ligj kryesorë për Avokaturen është Ligji për Avokaturen Teksti i konsoliduar.

Avokatia dhe organizata e avokatëve - Dhoma, përveç problemeve ideologjike që i imponohen shoqërisë maqedonase, edhe më tutje përfaqësojnë standarde në luftën për të drejtat dhe liritë e njeriut dhe demokratizimin e shtetit. Siç dihet, më 8 janar 1991 u konstituua parlamenti i parë shumëpartiak maqedonas. Pas pavarësimit të shtetit kryetarë të Odës së Avokatëve do të jenë: Jordan Deskoski, Slavko Petrov, Milorad Martinovski, Nenad Janiçeviq, Nikola Dodevski dhe Ljubomir Mihajlovski.

Oda e Avokatëve të Maqedonisë tani është pjesë e familjes së Këshillit të Odave të Avokatëve dhe Shoqatave Ligjore të Evropës (CCBE). Një organ që përfaqëson interesat e më shumë se një milion avokatëve në Evropë. Rëndësia dhe dobia e anëtarësimit të dhomës sonë në Këshill u pasqyrua veçanërisht përmes pjesëmarrjes në aktivitetet e CCBE dhe Komitetit PECO, i cili synon të promovojë sundimin e ligjit, si dhe të mbështesë procesin e reformave ligjore në Qendrore dhe Europa Lindore.

Avokatia si shërbim publik i pavarur dhe i pavarur do të luftojë gjithmonë për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut në nivel të standardeve evropiane dhe standardeve botërore, si dhe për një shoqëri demokratike progresive. Si Oda e Avokatëve, ne kemi obligim t'i udhëheqim anëtarët tanë përpara dhe të avokojmë për një avokati moderne dhe bashkëkohore që do të ofrojë asistencë ligjore adekuate dhe profesionale. Ne ndërtojmë dhe përmirësojmë me vetëmohim sistemin juridik të vendit me synimin për mbrojtjen edhe më të madhe të të drejtave dhe lirive të njeriut, forcimin e shtetit të së drejtës dhe respektimin e parimit të shtetit ligjor si vlerë themelore.²²

1.2 Tarifa e Avokatëve

Me tarifë përcakton shumën e shpërblimit dhe kostot e ndihmës juridike të ofruar.

²² "За Адвокатската комора на Република Северна Македонија" <https://www.mba.org.mk/index.php/mk/akrm/2019-07-01-12-00-52#>

Avokati dhe pala mund të bien dakord lirisht për çmimin dhe shpenzimet si dhe mënyrën dhe mjetet e pagesës, por jo më të ulëta se ato të parashikuara në Tarifa. Në rastet kur njëra nga palët është person fizik ose juridik i huaj, në rastet kur ka bashkëngjitje në gjuhë të huaj, ose kontakte janë bërë në gjuhë të huaj, çmimi dyfishohet.²³

Nëse gjatë procedurës Tarifa është ndryshuar një ose më shumë herë, do të zbatohet tarifa e cila është në fuqi ditën e aktgjykimit ose vendimit. Nga ajo ditë deri në ditën e pagesës së shumës së shpërblimit dhe shpenzimeve të avokatit llogaritet kamata e gjobës ligjore. Pala ia paguan avokatit shpërblimin dhe shpenzimet e papaguara sipas Tarifës në fuqi në ditën e pagesës.²⁴

SHPËRBIM PËR NDIHMË JURIDIKE- Çmimi për shkrimin e kompozimeve të shkruara (parashtresat)

- Për shkrimin e parashtresave që nisin procedurën, parashtresat e arsyetuara, kundërshtimet, përgjigjet dhe deklaratat e vullnetit të fundit, propozimin për përmbarrim, shpërblimi caktohet sipas masës së kërkesës në parashtresë ose sipas masës disiplinore ose tjetër të përcaktuar dhe sipas dënimit e paraparë.
- Për paraqitjet e kërkesave:
 - deri në 10.000,00 denarë është 1.000,00 denarë.
 - nga 10.001,00 deri në 50.000,00 denarë, çmimi është 3.000,00 denarë.
 - nga 50.001,00 denarë deri në 100.000,00 denarë, çmimi është 4.000,00 den, e të tjera me rradhë.
- Për përbërjen e parakontraktave dhe kontratave, dhënia caktohet sipas vlerës:

Vlera denarë	nga Vlera deri në denarë	Dhënia e përbërjes së kontratës
		3.900,00
3.000.001,00	deri në 3.000.000,00	5.000,00
5.000.001,00	5.000.000,00	6.000,00

²³ TARIFA PËR SHPËRBLIMIN DHE KOMPENSIMIN E SHPENZIMEVE PËR PUNËN E AVOKATËVE DISPOZITAT E PËRGJITHSHME, Neni 1

²⁴ TARIFA PËR SHPËRBLIMIN DHE KOMPENSIMIN E SHPENZIMEVE PËR PUNËN E AVOKATËVE DISPOZITAT E PËRGJITHSHME, Neni 4

9.000.001,00	9.000.000,00	10.000,00
20.000.001,00	20.000.000,00	15.000,00
60.000.001,00	60.000.000,00	30.000,00

- Për kontestet e punës dhe procedurat jashtëkontestimore, shpërblimi është 7000,00 denarë.
- Në procedurë për shkurorëzim dhe konteste të tjera nga marrëdhëniet familjare, shpërblimi është 7.000,00 denarë.
- Për procedurë administrative, shpërblimi është 6.000,00 denarë.
- Për kontest administrativ, shpërblimi është 7.000,00 denarë.
- Për procedurë për kundërvajtje, shpërblimi është 5.000,00 denarë, e kështu me rradhë.²⁵

Çmimi i Mbrojtjes dhe Përfaqësimit

- Për përfaqësimin dhe mbrojtjen, çmimi është si për përbërjen e paraqitjes përkatëse dhe një tarifë për orë 20% për çdo orë të filluar
- Për mbrojtjen e klientit në një proces gjyqësor të mëparshëm, për vizitën e klientit të privuar nga liria, për praninë e ekspertëve, për këqyrjen në vend dhe veprime të ngjashme, shpërblimi llogaritet si në pikën një të Tarifës.
- Për përfaqësimet dhe mbrojtjen si dhe ndërmarrjen e veprimeve që zhvillohen disa ditë, pavarësisht nëse ato mbahen, zgjaten apo shtyhen, çdo ditë e re e filluar konsiderohet përfaqësim i ri, pra mbrojtje e re.²⁶

1.3 Kodi i sjelljes (etikës) së Avokatit

Kodi i sjelljes Profesionale të Avokatëve është një grup parimesh të pranuar nga të cilat avokatët duhet të drejtohen në punën e tyre. Ato janë në përputhje me parimet e përgjithshme të etikës të parimeve tashmë të pranuar dhe të zhvilluara të etikës profesionale të avokatit.

²⁵ TARIFA PËR SHPËRBLIMIN DHE KOMPENSIMIN E SHPENZIMEVE PËR PUNËN E AVOKATËVE DISPOZITAT E PËRGJITHSHME, Neni 8

²⁶ TARIFA PËR SHPËRBLIMIN DHE KOMPENSIMIN E SHPENZIMEVE PËR PUNËN E AVOKATËVE DISPOZITAT E PËRGJITHSHME, Neni 8, paragrafi 3

Mosrespektimi i rregullave dhe parimeve të Kodit të sjelljes Profesionale të avokatëve, bashkëpunëtorëve profesionalë dhe praktikantëve ligjorë, përbën shkelje të disiplinës, të sanksionuar me akt të veçantë të Dhomës së Avoktaëve.

Është detyrë e të gjithë juristëve të sigurojnë zbatimin korrekt të këtij Kodi. Në rast se avokatët përfaqësojnë ose mbrojnë para gjykatave të një vendi tjetër, ata janë të detyruar, krahas dispozitave të këtij Kodi, të respektojnë edhe dispozitat e kodit të vendit të vendbanimit.

a) Parimet e përgjithshme

- Pavarësia

Në përmbushjen e detyrimeve të tij, avokati është i pavarur dhe nuk duhet të lejojë asnjë ndikim nga të tretët apo interesat e tij personale apo interesat e të tretëve dhe presionet e jashtme që të ndikojnë në përmbushjen e detyrimeve ndaj klientit. Avokati është i detyruar të mos lejojë asnjë cenim të pavarësisë së tij dhe të mos shkelë parimet e tij profesionale për të kënaqur askënd, përfshirë edhe klientin e tij.

- Besimi

Duhet të ketë një marrëdhënie besimi ndërmjet avokatit dhe klientit dhe kjo mund të arrihet vetëm nëse avokati zotëron dinjitet, ndershmëri dhe integritet personal. Këto vlera tradicionale për avokatin janë edhe një detyrim profesional.

- Konfidencialiteti

Konfidencialiteti është e drejta dhe detyrimi parësor dhe themelor i avokatit, sepse thelbi i profesionit të avokatit e lejon atë të zbulojë gjëra të tilla që klienti nuk do t'ia zbulonte askujt tjetër. Pa funksionimin e parimit të konfidencialitetit nuk mund të ketë besim ndërmjet avokatit dhe klientit. Detyrimi i avokatit për të respektuar parimin e konfidencialitetit është i pakufizuar në kohë dhe vlen për të gjitha informacionet që ai mëson nga klienti i tij gjatë rrjedhës së tij veprimtarie profesionale. Ky parim i siguron avokatit mbrojtje të veçantë nga shteti.

- Profesionet e papërshtatshme

Ky parim sigurohet duke përmbajtur avokatin nga kryerja e profesioneve dhe veprimtarive ose marrja e statusit të një subjekti që nuk është në përputhje me profesionin e avokatit, cenon dinjitetin, integritetin, pavarësinë e tij etj.

Në veçanti, profesionet, aktivitetet, detyrat ose statusi i një personi konsiderohen të papajtueshme me praktikën e ligjit:

- Administratori i falimentimit;
- përfaqësues ligjor i një shoqërie tregtare;
- themelues, bashkëpunëtor ose ortak, menaxher ose punonjës i një shoqërie tregtare që merret me konsulencë ligjore, agjenci imobiliare ose persona të tjerë juridikë që me punën e tyre do të përfaqësojnë konkurrencë të pandershme për profesionin e avokatit.

- Reklammat personale

Një avokat nuk duhet të reklamojë ose të kërkojë publicitetin personal në mënyrë të pahijshme.

Publikimi i të dhënave bazë për avokatin në faqen e tij personale në internet në adresën: emri, mbiemri, adresa, telefoni, fusha e veprimtarisë, pa treguar çmimin e shërbimeve dhe pa nxjerrë në pah cilësitë personale dhe profesionale të avokatit, është. nuk konsiderohet reklamë. Ndalohet shfaqja e emrave dhe titujve të klientëve që avokati ka përfaqësuar dhe përfaqëson në faqen e tij të internetit.

- Interesi i klientit

Avokati është i detyruar të veprtojë gjithmonë në interesin më të mirë të klientit dhe duhet t'i vërë këto interesa para të gjitha interesave të tjera.

MARRËDHËNIET ME PALËN DHE SUBJEKTIN- Avokati, si ofrues i ndihmës juridike dhe ushtrimi i kompetencave publike, duhet të ofrojë ndihmë juridike, të përfaqësojë ose mbrojtje palët kur ato i drejtohen atij për këtë qëllim.

Avokati mund të refuzojë dhënien e ndihmës juridike ose ushtrimin e kompetencave publike për arsye të justifikuar, si: mbingarkesë në punë, perspektiva të parëndësishme për sukses në çështje etj.

Refuzimi për të ofruar ndihmë juridike në çështjet penale (mbrojtje) duhet të vlerësohet sipas kriterëve strikte. Lejohet vetëm në raste veçanërisht të jashtëzakonshme të natyrës objektive dhe subjektive, siç janë: sëmundja e avokatit, detyrimet e pashlyera nga i pandehuri për mbrojtjen e dhënë më parë dhe të ngjashme.

Avokati do të këshillojë dhe përfaqësojë klientin e tij në kohë, me ndërgjegje dhe kujdes dhe është i detyruar ta informojë klientin për rrjedhën e çështjes me kërkesë të tij.

Avokati është i detyruar të përfaqësojë dhe mbrojë klientin e tij me ndërgjegje, duke përdorur të gjitha mjetet e nevojshme, të lejuara me ligj ose me rregullore tjetër. Megjithatë, avokati duhet të shmangë paraqitjen e parashtrësive të panevojshme ose të bëjë mocione të panevojshme.

Nëse avokati merr përsipër përfaqësim ose mbrojtje, duhet të marrë të dhëna shteruese me prova të mundshme nga klienti i tij, duke e paralajmëruar atë se është në interesin e saj të njohë avokatin e saj me të gjitha faktet. Nga ana tjetër, avokati është i detyruar të studiojë me ndërgjegje çdo çështje që ka marrë përsipër dhe ta trajtojë atë në përputhje me të, si dhe t'i komunikojë me ndershmëri klientit të tij mendimin e tij për përfundimin e mundshëm të mosmarrëveshjes.

Edhe gjatë marrjes në dorëzim të çështjes, nëse është e mundur, avokati duhet ta njohë klientin e tij me shumën e shpenzimeve dhe me shpërblimin e përfaqësimit, pra ushtrimin e kompetencave publike. Nëse bëhet fjalë për një palë që i plotëson kushtet për ofrimin e ndihmës juridike falas sipas akteve normative të Odës së avokatëve, avokati nuk duhet të kërkojë kompensim. duke pasur parasysh parimin e vjetër etik të avokatëve: askush, për shkak të pamundësisë për të paguar tarifën e avokatit, nuk duhet të mbetet pa avokat dhe ndihmë cilësore juridike.

Në palën e kundërt, avokati nuk duhet të shohë një armik, por një kundërshtar mesatar, i cili është ndoshta po aq i sigurt në të drejtën e tij sa edhe palën që avokati përfaqëson. Prandaj, qëndrimi i avokatit ndaj palës kundërshtare duhet të jetë specifik. Avokati duhet të shmangë çdo kontakt me palën kundërshtare pa dijeninë e klientit të tij apo përfaqësuesit të kundërshtarit.

b) Marrëdhëniet me gjykatën dhe me autoritetet e tjera

- Avokati në ushtrimin e profesionit të tij është i detyruar të mbrojë reputacionin e gjykatës dhe të institucioneve para të cilave paraqitet. Performanca e tij duhet të jetë e tillë që gjykatat dhe autoritetet e tjera ta shohin atë si mbrojtës në krahasimin e ligjshmërisë dhe mbrojtjes së të drejtave dhe interesave ligjore të palëve.

Avokati është i detyruar të tregojë respekt ndaj gjykatës dhe institucioneve para të cilave ai paraqitet, por edhe në interes të reputacionit të profesionit të avokatit është i detyruar të mos lejojë trajtimin e padrejtë të përfaqësuesve të atyre autoriteteve ndaj tij dhe ndaj tij. klient. Ai është i detyruar të parandalojë tendencat e tilla në mënyrë të denjë dhe me mjetet e lejuara. Ai duhet të bëjë një rezistencë të denjë ndaj çdo përpjekjeje për të cenuar parimet e demokracisë dhe cenuar dinjtetin e njeriut.

Marrëdhëniet miqësore ose familjare të avokatit me gjyqtarin ose me një person të punësuar në institucion, nëpunës të zgjedhur ose të emëruar, anëtar të një partie politike nuk duhet të dalin në pah gjatë kohës që avokati është duke ushtruar veprimtarinë e tij juridike

Përpara gjykatës dhe autoriteteve të tjera, avokati vepron si përfaqësues i klientëve të tij, me qëllim mbrojtjen e të drejtave dhe interesave të tyre ligjore. Ai është i detyruar në bazë të të dhënave të mbledhura me ndërgjegje nga pala, të paraqesë qartë dhe shkurt - me shkrim ose gojarisht - gjendjen faktike dhe juridike të cilës i referohet.

Madhësia e kompozimit të shkruar dhe e të folurit varet nga kushtet specifike; nga pesha dhe kompleksiteti i lëndës; përpunimi i literaturës juridike etj. Kultivimi i një fjale të bukur dhe koncize është një detyrë tradicionale e avokatëve.

c) Marrëdhëniet me avokatinë dhe odën e avokatisë

- Oda e Avokatëve është autonome, e pavarur dhe publike në punën e saj. Dhoma është e detyruar të kryejë detyrat e anëtarësimit.

Avokatët janë të detyruar të përmbushin ekskluzivisht dhe me vetëdije detyrimet e tyre anëtare, profesionale dhe publike të natyrës morale dhe materiale, si ndaj tyre ashtu edhe ndaj të gjitha institucioneve me interes të veçantë dhe të përgjithshëm për ta.

Avokati duhet të forcojë marrëdhëniet e ndërsjella; për të kultivuar solidaritet profesional e profesional dhe marrëdhënie miqësore në punë. Marrëdhëniet e ndërsjella të avokatëve dhe bashkëpunimi i tyre duhet të jenë të sqarta dhe konkrete dhe të mos ndikojnë në ndërgjegjen dhe vendosmërinë në përfaqësimin e klientëve të tyre.

Nuk lejohet nëpërmjet lidhjeve, referimeve apo në ndonjë mënyrë tjetër, marrja e klientëve nga avokatë të tjerë.

Kur punon në një procedurë penale, avokati nuk duhet të drejtojë dhe të vendosë mbrojtjen e tij në atë mënyrë që të rëndojë të bashkëakuzuarit tjetër, me përjashtim të rastit kur e kërkojnë nevojat e mbrojtjes së klientit të tij.

Kolegjialiteti ndërmjet avokatëve kërkon që secili prej tyre, pa arsye të justifikuara, të mos refuzojë para gjykatës zëvendësimin e kërkuar. Avokati që kërkon zëvendësimin duhet t'i paraqesë zëvendësit të tij të dhënat dhe udhëzimet e nevojshme në lidhje me zëvendësimin në fjalë; t'i kompensojë shpenzimet dhe t'i paguajë shpërblimin.

d) Sekretet profesionale

Çdo gjë që pala i beson avokatit në lidhje me këshillën juridike, përfaqësimin ose mbrojtjen e kërkuar dhe çdo gjë që avokati mëson për çështjen në një mënyrë tjetër, e cila është konfidenciale, përbën sekret profesional avokator.

Detyrimi për ruajtjen e sekretit profesional vlen edhe për dosjet që avokati ruan në arkivin e tij. Avokati është i detyruar të ruajë sekretin profesional të avokatit nën frikën e përgjegjësisë disiplinore ose penale. Ai trajtohet si sekret gjatë përfaqësimit dhe mbrojtjes, por edhe më vonë, për sa kohë që zbulimi i tij mund të dëmtojë palën. Atë që avokati ka mësuar nga klienti, që është sekret profesional, mund ta zbulojë vetëm në rastin kur vetë klienti e lejon në mënyrë të padyshimtë, nëse është në interes të mbrojtjes (e nevojshme për mbrojtjes), si dhe në rastin kur e kërkon dhe merr pëlqimin e Odës së Avokatëve. Dhoma, kur shqyrton një kërkesë të tillë të avokatit, do të vlerësojë të gjitha rrethanat në vazhdim.

e) Zhvillimi profesional, ruajtja dhe përmirësimi i reputacionit personal dhe moral

- Avokati është i detyruar të përmirësojë vazhdimisht njohuritë e tij profesionale dhe të përgjithshme. Për këtë duhet të ndjekë dhe studiojë rregullorë dhe literaturë profesionale (veçanërisht në fushën e specialiteteve të tij); të ndjekë arritjet dhe ngjarjet kulturore, shkencore e politike dhe sipas mundësive të marrë pjesë aktive dhe të bashkëpunojë në organizata, revista profesionale dhe eksperte, në veprimtari të tjera shoqërore.

Avokati është i detyruar që njohuritë e tij t'ua bartë në mënyrë joegoiste avokatëve të tjerë, veçanërisht bashkëpunëtorëve profesionalë të avokatëve dhe praktikantëve të avokatisë. Ai duhet të zhvillojë gjithmonë aftësitë e tij intelektuale, profesionale dhe veprimtari të tjera publike në kuadrin e profesionit të avokatit. Nuk lejohet përdorimi i veprimtarisë së tij në kundërshtim me parimet e këtij kodi, veçanërisht për të theksuar profesionin e tij ligjor ose në ndonjë mënyrë tjetër - me qëllim reklamimi.

Avokati është i detyruar gjatë gjithë kohës sa është i angazhuar profesionalisht dhe në jetën e tij personale, të fitojë dhe të mbajë një shkallë të reputacionit personal dhe moral.

Përveç avokatëve, ky Kod zbatohet dhe zbatohet edhe për punën e bashkëpunëtorëve profesionalë juridikë dhe të praktikantëve juridikë. Kodi ka karakter të përkohshëm dhe duhet të vazhdojë të përsoset dhe plotësohet në frymën e parimeve të pranuarra dhe verifikuara në lidhje me etikën profesionale të profesionit juridik në Republikën e Maqedonisë.²⁷

²⁷ Kodi I Etikës Profesionale të avokatëve, bashkëpunëtorëve profesionalë dhe praktikantëve ligjorë të RMV-së

1.4 Roli i Avokatit në Procedurë Penale

Çdo person i dyshuar ose i akuzuar për një krim ka të drejtë të avokatit gjatë gjithë procedurës penale kundër tij.

Duke u mbështetur ne parimin akuzator në procedurë penale ekzistojnë tri funksione themelore

- a) Funksioni i ndjekjes
- b) Funksioni i mbrojtjes dhe
- c) Funksioni i gjykimit

Ne procedurën penale për çdo funksion procedural ekziston nga një subjekt i posaçem i cili kryen veprimet procedurale te parashikuara me ligj lidhur me realizimin e funksionit përkatës. Prandaj subjekti i cili e ushtron ndonjeren nga funksionet themelore të procedurës penale konsiderohet subjekt themelor pa të cilët, sipas rregullit, nuk mund të zhvillohet procedura penale. Kështu si subjekt themelor konsiderohen paditësi i autprizuar dhe i pandehuri, të cilët njëherit konsiderohen palë procedurale, si dhe gjykata.

- Funksionin e ndjekje penale e ushtron paditësi i autorizuar që nenkupton prokurori publik, i cili e bën ndjekjen e veprave penale sipas detyrës zyrtare dhe paditësin privat.
- Funksionin e mbrojtjes e realizon pikësëpari i pandehuri dhe mbrojtësi i tij
- Funksionin e gjykimit në procedurë penale e kryen gjykata, e cila sipas ligjit ka autorizim dhe ka për detyrë që të vendos lidhur me zgjidhjen e çështjeve penale.²⁸

GJYKATA- gjykata është subjekt themelor i procedurës penale. ajo në procedurë penale e ushtron funksionin e gjykimit, mirëpo funksioni i saj nuk kufijohet vetëm në funksionin e gjykimit. Gjkata si organ i pavaraur gjykon në bayë të kushtetutës dhe kigjit dhe ne bayë të marrëveshjeve ndërkombëtare të ratifikuara në pajtim me Kushtetutën. Çdo person ka të drejtë që një gjykatë e pavarur dhe e pa anshme të vendosë brenda një kohe të arsyeshme mbi të gjitha çështjet e lidhura me të drejtat dhe detyrimet e tij dhe me akuzën penale të ngritur kundër tij.

Sipas nenit 22 të Ligjit mbi Gjykatat të RMV pushtetin gjyqësor e ushtrojnë

- Gjykata themelore
- Gjykata e Apelit
- Gjykata Administrative

²⁸ E drejta e procedurës penale e R.se Maqedonisë – dr.Ejup Sahiti 2017 fq.67

- Gjykata Supreme²⁹

PADITËSI I AUTORIZUAR- Funkcionin e ndjekjes penale në procedurë e ushtron paditësi i autorizuar. Në procedurën penale të RMV-së paditësi i autorizuar është prokurori publik. Prokurori publik ka autorizime të caktuara ligjore për të realizuar funksionin e ndjekjes penale duke zbatuar hetimet dhe duke akuzuar kyerësit e veprave penale.³⁰

I PANDEHURI DHE MBROJTËSI I TIJ- e drejta e të pandehurit që të mbrohet është një e drejtë e tij më i rëndësishëm në procedurë penale. I pandehuri ka të drejtë të mbrohet vet, ose të mbrohet me ndihmën profesionale të mbrojtësit sipas zgjedhjes së tij i cili është anëtar i Odës së Avokatëve. Përvetë mbrojtjes personale, i pandehuri mund të realizojë mbrojtjen me ndihmën e mbrojtësit. Mbrojtësi i të pandehurit është person profesional me kualifikim juridik i cili ndihmon të pandehurit në realizimin e funksionit të mbrojtjes. Mbrojtja me avokat arsyetohet me faktin se i pandehurit, në shumicën e rasteve është person laik të cilit i mungon pergaditja juridike.³¹

I akuzuari para marrjes në pyetje të parë ose para një veprimi tjetër për që ai detyrim është i paraparë me këtë ligj duhet të mësohet se ekziston të drejtën për një avokat sipas zgjedhjes së tij me të cilin mund të konsultohet privatisht dhe që avokati mund të marrë pjesë në provimin e tij.

Mbrojtësi i të pandehurit mund t'i sigurohet edhe atij përfaqësuesi ligjor, bashkëshorti, pra partneri i zakonshëm, i afërmi me gjak në vijë të drejtë, babai birësues, babai birësues, vëllai, motra dhe mbajtësi i familjes, përveç nëse i akuzuari e kundërshton shprehimisht atë. Mbrojtës mund të jetë vetëm avokati.

Mbrojtësi është i obliguar që t'i dorëzojë autorizim organit para të cilit zhvillohet procedura. I akuzuari mund t'i japë mbrojtësit edhe një autorizim gojore në procesverbal para organit para të cilit zhvillohet procedura.³²

Gjatë procedimit penal, avokati mbrojtës ka të drejtë të shqyrtojë dosjet dhe provat, në përputhje me përcaktimet e këtij ligji. Mbrojtësi ka të drejtë të shikojë dhe të marrë kopje të

²⁹ E drejta e procedurës penale e R.se Maqedonisë – dr.Ejup Sahiti 2017 fq.68

³⁰ E drejta e procedurës penale e R.se Maqedonisë – dr.Ejup Sahiti 2017 fq.91

³¹ E drejta e procedurës penale e R.se Maqedonisë – dr.Ejup Sahiti 2017 fq.101

³² Kodi i Procedurës Penale të RMV- Neni 71, paragrafi 1,2,3,4,6

procesverbalit dhe dokumenteve të tjera nga veprimet në të cilat mbrojtja ka pasur të drejtë të marrë pjesë, të cilat ruhen në prokurorinë publike.³³

Avokati është përgjegjës për përfaqësimin e të pandehurit në gjykatë dhe ofrimin e këshillave dhe asistencës ligjore gjatë gjithë procesit penal. Në RMV, avokati mund të caktohet nga I pandehuri ose mund të caktohet nga gjykata në rast se I pandehuri nuk është në gjendje të punësojë një të tillë. Avokati lejohet të komunikojë me të pandehurin në menzrë private dhe mund të ndjekë të gjitha fazat e procedurës penale, përfshirë hetimin, procedurën paraprake dhe vetë gjykimin.

Neni 12 i Kushtetutës së Republikës së Maqedonisë përcakton se personi i thirrur, i paraburgosur ose i privuar nga liria ka të drejtë për mbrojtës në procedurat policore dhe gjyqësore. E drejta e aksesit të avokatit (mbrojtësit) në procedurë penale rregullohet në nenin 71 të Kodit Penal, i cili thotë se çdo person i dyshuar ose i akuzuar për një krim ka të drejtën e një mbrojtësi gjatë gjithë procedimit penal ndaj tij, sipas analizës së Komitetit të Helsinkit për të drejtat e njeriut, në kuadër të publikimit “Gjyqësia dhe të drejtat themelore në Republikën e Maqedonisë”.³⁴

Në pajtim me nenin 78 të Kodit Penal, avokati mbrojtës është i autorizuar të ndërmarrë të gjitha veprimet që i akuzuari mund t'i ndërmarrë në favor të të akuzuarit. E drejta për qasje në avokat është e përcaktuar edhe në Ligjin për Policinë, neni 34 i të cilit thotë se i akuzuari ka të drejtën e përfaqësimit dhe këshillimit nga avokati mbrojtës gjatë procedurës policore.

- Sipas KPP të RMV-së në Nenin 70 përcaktohet që çdo i pandehur ka të drejtat themelore:
 - të informohet në kohë dhe në mënyrë të detajuar, në gjuhën që ai kupton, për punimet për të cilat akuzohen edhe për provat kundër tij,
 - të ketë kohë dhe mundësi të mjaftueshme për të përgatitur mbrojtjen e tij, a sidomos të ketë njohuri në dosjet dhe të njihet me provat kundër tij dhe në përfitimin e tij, si dhe për të komunikuar me një avokat të zgjedhur prej tij,
 - të gjykohet në prani të tij dhe të mbrohet personalisht ose me ndihmën e një avokat sipas zgjedhjes së tij, dhe nëse ai nuk ka mjete për të paguar një avokat, po merrni një avokat falas kur e kërkojnë interesat e drejtësisë,

³³ Kodi i Procedurës Penale të RMV- Neni 79, paragrafi 1 dhe 2

³⁴ “АНАЛИЗА: Право на пристап до адвокат во кривичната постапка во Република Македонија”

<https://akademik.mk/analiza-pravo-na-pristap-do-advokat-vo-krivichnata-postapka-vo-republika-makedonija/>

- të paraqesë mbrojtjen e tij,
- të mos detyrohet të dëshmojë kundër vetes ose të të dashurve të tij ose të pranojë fajin,
- të ketë mundësi të deklarojë faktet dhe provat kundër tij dhe të paraqesë të gjitha faktet dhe provat që e mbështesin atë,
- vetë ose nëpërmjet një avokati mbrojtës të marrë në pyetje dëshmitarët kundër tij, sido që të jenë ata të sigurojë praninë dhe marrjen në pyetje të dëshmitarëve në favor të tij në të njëjtat kushte si dëshmitarët kundër tij
- gjatë seancës kryesore të konsultohet me avokatin e tij, por nuk mund të bihet dakord se si do t'i përgjigjet një pyetjeje³⁵
- Në nenin 71 në KPP të RMV-së percaktohet e drejta për avokat (mbrojtës) se:
 - Çdo person i dyshuar ose i akuzuar për një krim ka të drejtën e mbrojtësit gjatë gjithë procedurës penale kundër tij.
 - I akuzuari para marrjes në pyetje të parë ose para ndonjë veprimi tjetër për të cilin është paraparë ky detyrim me këtë ligj duhet të udhëzohet se ka të drejtë të ketë avokat sipas zgjedhjes së tij me të cilin mund të konsultohet privatisht dhe se avokati mund të marrë pjesë në të.
 - Mbrojtës i të pandehurit mund t'i sigurojë edhe përfaqësuesi ligjor, bashkëshorti, përkatësisht bashkëshorti, familjari i gjakut, adoptuesi, adoptuesi, vëllai, motra dhe mbajtësi i familjes, përveç nëse i pandehuri e kundërshton shprehimisht.
 - Mbrojtës mund të jetë vetëm avokati.
 - Për veprat penale për të cilat mund të shqiptohet dënim me burg prej së paku dhjetë vjet, mbrojtës mund të jetë avokat me së paku pesë vjet përvojë pas dhënies së provimit të jurisprudencës.
 - Mbrojtësi është i obliguar që t'i dorëzojë autorizim organit para të cilit zhvillohet procedura. I akuzuari mund t'i japë mbrojtësit edhe autorizim gojore në procesverbal para organit para të cilit zhvillohet procedura.³⁶

³⁵ Казнено Процесно Право Општ Дел, Д-р Никола Матовски v. 2003 fq. 203

³⁶ Neni 71 – Kodi Procedurës Penale të RMV-së

Mbrojtësi nuk mund të jetë viktimë, i dëmtuari, bashkëshorti, gjegjësisht ortak i viktimës, i dëmtuari apo paditësi, as i afërmi gjaku i tyre në vijë të drejtë. Mbrojtësi nuk mund të jetë një personi i cili thirret si dëshmitar në procedurë, përveç nëse sipas kësaj ligji lirohet nga detyra për të dëshmuar dhe ka deklaruar se nuk do të dëshmojë ose nëse avokati mbrojtës dëgjohej si dëshmitar në rastin e nenit 213 pika 2. të këtij ligji.

Mbrojtës nuk mund të jetë personi i cili është i bashkëakuzuar në të njëjtën çështje dhe as personi që ka vepruar si gjyqtar, prokuror publik apo polic.³⁷

Propozimet e avokatit mbrojtës për mbledhjen e provave- Mbrojtësi gjatë procedurës mund t'i propozojë prokurorit publik për ndërmarrjen e veprimeve të caktuara hetimore me qëllim të mbledhjes së provave të veçanta.³⁸

- Intervistimi, marrja e deklaratave dhe mbledhja e njoftimeve nga avokati:

(1) Për mbledhjen e të dhënave, mbrojtësi mund të bisedojë me persona të cilët mund të paraqesin rrethana të dobishme për mbrojtjen, përveç viktimës dhe të dëmtuarit.

(2) Mbrojtësi do të mund të kërkojë deklaratë ose njoftim me shkrim nga personi me të cilin bisedon, e cila do të shënohet në mënyrën e përcaktuar në nenet 91 dhe 92 të këtij ligji.

(3) Mbrojtësi i njofton personat nga paragrafi (1) i këtij neni: - për aftësinë personale dhe llojin e bisedës;

- nëse ai synon vetëm të diskutojë ose të marrë deklaratë ose njoftime, atëherë të tregojë mënyrat dhe formën e vëzhgimit të tyre,

- për të drejtën për të mos u përgjigjur fare ose për të mos dhënë një deklaratë të caktuar

- për ndalimin e zbulimit të pyetjeve të bëra nga policia ose prokurori publik dhe për përgjigjet e dhëna.

(4) Për pyetjet e bëra dhe përgjigjet e dhëna nga personi i cili tashmë ka diskutuar ose është hetuar nga policia gjyqësore ose prokurori publik nuk mund t'i kërkohej të njoftojë.

³⁷ Neni 73 – Kodi Procedurës të RMV-së

³⁸ Neni 305- Kodi Procedurës të RMV-së

(5) Deklaratat apo njoftimet e mbledhura në kundërshtim me paragrafët (1), (2), (3) dhe (4) të këtij neni nuk mund të përdoren.

(6) Për të marrë deklarata ose njoftime nga personi i cili është në paraburgim, mbrojtësi duhet të marrë miratim të veçantë nga gjyqtari i procedurës paraprake, pasi personi paraprakisht ka biseduar me mbrojtësin e tij dhe është marrë në pyetje nga prokurori publik. .

(7) Mbrojtësi do ta ndalojë mbledhjen e të dhënave nga i akuzuari ose nga personi i cili nuk është i akuzuar, nëse nga deklarata e tij del se ai vetëinkriminon ose se do t'i ekspozohet ndjekjes penale. Këto deklarata nuk mund të përdoren kundër personit që i ka bërë.

(8) Kur personi i cili mund të japë njoftime të dobishme për mbrojtjen nuk dëshiron të japë njoftime, mbrojtësi mund të kërkojë nga prokurori publik që ta thërrasë personin për ta marrë në pyetje. Kjo nuk vlen për të dyshuarit apo të pandehurit në të njëjtën procedurë. Ekzaminimi bëhet në prani të avokatit mbrojtës i cili i pari bën pyetje.

(9) Mbrojtësi mund të kërkojë që të mbahet seanca provuese.³⁹

- Mundësitë për të përgatitur një mbrojtje

Për nevojat e mbrojtjes, mbrojtësi, në pajtim me ligjin, mund të kërkojë të dhëna dhe njoftime nga organet shtetërore, nga organet e njësisve të vetëqeverisjes lokale, nga personat juridikë dhe fizikë që ushtrojnë kompetenca publike dhe nga personat e tjerë juridikë dhe kërkojnë që të dorëzojnë dokumente, shkresa dhe njoftime.

Subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni, me kërkesën e mbrojtësit veprojnë në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës, e nëse në procedurë është caktuar masa e paraburgimit, në afat prej shtatë ditësh nga dita e pranimit të kërkesës. të pranimit të kërkesës, përveç nëse me ligj tjetër është përcaktuar ndryshe.

Nëse subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni nuk përgjigjen në afatin nga paragrafi (2) i këtij neni, mbrojtësi mund të kërkojë nga gjyqtari i procedurës paraprake që të urdhërojë të dorëzohen të dhënat e kërkuara. , pra nga gjykata gjatë seancës kryesore.

³⁹ Kodi I Procedures penale të RMV- neni 307, paragrafi 1,2,3,4,5,6,7,8,9

Nëse gjyqtari, përkatësisht gjykata, vepron sipas kërkesës së mbrojtësit nga paragrafi (3) i këtij neni, kurse subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni nuk i përgjigjen kërkesës së gjykatës në afatin e paraparë me paragrafi (2) i këtij neni, gjykata do t'i shqiptojë gjobë personit përgjegjës, përkatësisht zyrtarit nga lëndët nga paragrafi (1) të këtij neni, në vlerë prej 2.500 deri në 5.000 euro në kundërvlerë në denarë.⁴⁰

1.5 Çfarë është një avokat penal?

Avokat penal është emri që i jepet avokatit i vili ofron ndohmë juridike të akuzuarit ose ankuesit në procedurë penale. Për të qenë në gjendje të kerkoni ndihmë juridike nga një avokat penal në një çështje, gjykimi duhet të jete një gjykim penal.

Përfaqësimi me avokat për çdo rast penal, është i detyrueshëm, pasi mospërfaqësimi me avokat, bën që personi i dyshuar për kryerjen e një vepre penale të penalizojë vetveten, pasi çdo dëshmi apo deklaram i gabuar shkon në favor të organit të akuzës. Duhet te mbahet parasysh se përfaqësimi me avokat, duhet të realizohet që në fillesat e para të hetimit, pasi çdo vonesë sjell pasoja të parikuperushme gjatë fazës së hetimeve paraprake.⁴¹

Për shumë njerëz, çështjet penale të avokatëve duken të thjeshta. Veprat si vjedhja, vjedhja e rende dhe vrasja janë të dukshme edhe për laikin dhe duket shumë e qartë se çfarë mund të jetë në favor të klientit dhe çfarë jo. Megjithatë, mbrojtja e një klienti nuk është vetëm të shkosh në gjykatë, të bësh disa pyetje dhe të shpresosh për më të mirën. Aksionet janë të larta në çështjet penale dhe shpesh e gjithë ekzistenca e klientit varet nga rezultati i gjykimit. Prandaj, niveli më i lartë i përgjegjësisë kërkohet kur pranohet të përfaqësohet një klient në një procedurë penale. Për të qenë efektive, një mbrojtje duhet të përbëhet nga një strategji e qartë.

Një avokat duhet të zhvillojë një vizion të qartë të 'marrjes së rastit' të tij, një qasje të përgjithshme për të përfaqësuar klientin e tij. Kjo strategji do të drejtojë të gjitha veprimet që do të ndërmarrë avokati mbrojtës. Të gjithë hapat që do të ndërmarrë duhet të jenë në përputhje me strategjinë dhe ato hapa që nuk do të jenë në përputhje me strategjinë mund ta dëmtojnë

⁴⁰ Kodi Procedurës Penale – Neni 311, paragraf 1,2,3,4

⁴¹ "Avokat për çështje penale" <https://zyreavokatie.com/ceshtje-penale/>

rëndë çështjen. Duke pasur parasysh rëndësinë e madhe të strategjisë së mbrojtjes, ajo duhet të konsiderohet me shumë kujdes dhe në konsultim të ngushtë me klientin.⁴²

2. Dhoma e avokatëve

Avokatët në Republikën e Maqedonisë organizohen në Odën e Avokatëve të Republikës së Maqedonisë .

Oda e Avokatëve të Republikës së Maqedonisë ka status të personit juridik dhe është e pavarur në punën e saj. Oda e Avokatëve të Republikës së Maqedonisë:

- vendos për fitimin dhe përfundimin e së drejtës së ushtrimit të profesionit të avokatisë dhe regjistrimin dhe fshirjen në Drejtorinë e avokatëve;
- Drejtoria e bashkëpunëtorëve profesional të avokatëve dhe Drejtoria e praktikantëve të avokatëve;
- kryen regjistrimin dhe fshirjen në Drejtorinë e studiove ligjore;
- vendos për përgjegjësinë për shkeljen e detyrës së avokatit dhe të reputacionit të zyrës së avokatit;
- vendos për ndalimin e përkohshëm të ushtrimit të profesionit të avokatisë;
- miraton Tarifën për shpërblimin dhe rimbursimin e shpenzimeve të avokatëve;
- miraton aktet e Odës;
- miraton një Kod të Etikës së Avokatit;
- kujdeset për aftësimin profesional dhe përmirësimin e bashkëpunëtorëve profesionalë të avokatëve dhe praktikantëve të avokatëve dhe kështu me rradhë.⁴³

Organet e Odës janë: ⁴⁴

⁴²Прирачник за адвокатски вештини за одбрана во кривичната постапка
<https://www.pravdiko.mk/wp-content/uploads/2013/11/priracnik-za-advokatski-vetini.pdf>

⁴³ Statuti i odes së Avokatëve të RMV - neni 3

⁴⁴ Statuti i odes së Avokatëve të RMV -Neni 13

- a. **Kuvendi** (Kuvendi është organi më i lartë i Dhomës. Kuvendi përbëhet nga përfaqësues të shoqatave të avokatëve) ;⁴⁵
- b. **Bordi Drejtues** (Bordi Drejtues është organi drejtues i Odës dhe organi ekzekutiv i Kuvendit. Bordi drejtues përbëhet nga 17 anëtarë të cilët i zgjedh Kuvendi në mënyrën e përcaktuar me Rregulloren e punës së Kuvendit.) ;⁴⁶
- c. **Bordi Mbikëqyrës** (Këshilli Mbikëqyrës ka 3 anëtarë të cilët zgjidhen nga Kuvendi. Secili anëtar ka zëvendësin e tij, i cili ndjek punën e Këshillit Mbikëqyrës në rast të pamundësisë së anëtarit që ai zëvendëson.) ;⁴⁷
- d. **Prokurori disiplinor;** (Prokurori disiplinor fillon dhe paraqet kallëzim disiplinor ndaj një anëtari të Dhomës për shkelje disiplinore të kryera. Prokurori disiplinor ka tre zëvendës).⁴⁸
- e. **Gjykata disiplinore** (Gjykata disiplinore vendos për kërkesat për kallëzime disiplinore të parashtruara ndaj anëtarëve të AKRSM-së për shkelje disiplinore të kryera. Gjykata disiplinore përbëhet nga tre anëtarë, njëri prej të cilëve kryetar, kryetari dhe anëtarët kanë zëvendësit e tyre.)⁴⁹
- f. **Këshilli i Apelit** (Për ankesat kundër vendimeve të Gjykatës Disiplinore vendos Këshilli i Apelit.)⁵⁰

Mandati i organeve të Odës është katër vjet.

STATUTI I ODES SË AVOKATËVE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË VERIORE-
Ky Statut rregullon: kompetencat publike, fushëveprimin, organizimin dhe punën e Odës së Avokatëve të Republikës së Maqedonisë së Veriut (në tekstin e mëtejme Oda), organeve dhe organeve të saj, aktet e përgjithshme dhe procedurën e miratimit të tyre, mënyrën dhe procedurën për pranimi, regjistrimi dhe fshirja nga Drejtoria e Avokatëve, Drejtoria e Firmave të Avokatisë, Drejtoria e Bashkëpunëtorëve Profesionistë Juridik dhe Drejtoria e Praktikantëve Ligjor, të drejtat dhe detyrat e avokatëve, bashkëpunëtorëve profesionistë juridikë dhe

⁴⁵ Statuti i odes së Avokatëve të RMV - Neni 14

⁴⁶ Statuti i odes së Avokatëve të RMV - Neni 20

⁴⁷ Statuti i odes së Avokatëve të RMV - Neni 24

⁴⁸ Statuti i odes së Avokatëve të RMV - Neni 26

⁴⁹ Statuti i odes së Avokatëve të RMV - Neni 27

⁵⁰ Statuti i odes së Avokatëve të RMV - Neni 29

praktikantëve ligjorë, procedura e lëshimit dhe revokimit Licenca, procedura e dhënies së provimit të jurisprudencës, kushtet për sigurimin e përgjegjësisë së avokatit dhe studios ligjore nga dëmi, financimi i Odës dhe çështje të tjera.

2.1 Kryetari i Dhomës së Avokatëve

Ljubomir Mihajlovski u lind më 10 dhjetor 1954 në Shkup. Mihajlovski ka diplomuar në Fakultetin Juridik “Justiniani I” në Shkup në vitin 1980.

Në periudhën nga viti 1981 deri në vitin 1983 ka punuar si inspektor i tregut dhe punës në Kuvendin e Komunës Qendër.

Nga viti 1983 deri në vitin 1999 ka qenë nënsekretar në Ministrinë e Punëve të Brendshme, ku ka mbajtur disa funksione.

Provimin e jurisprudencës e ka dhënë në vitin 1999. Është regjistruar në Drejtorinë e avokatëve në Odën e Avokatëve të Republikës së Maqedonisë më 16 shkurt 2000, në zyrën e avokatisë në Shkup.

Më 2 dhjetor 2002 është emëruar në pozitën e drejtorit të Drejtorisë doganore. Në periudhën prej 17 dhjetor 2004 deri më 26 gusht 2006 ka mbajtur postin e ministrit të Punëve të Brendshme të Republikës së Maqedonisë. Pas skadimit të mandatit si Ministër i Punëve të Brendshme, nga data 01.09.2006 ai filloi sërish të ushtrojë profesionin e avokatit, të cilin e vazhdon deri më sot.

Më 5 maj 2018 është zgjedhur kryetar i Bordit Drejtues të Odës së Avokatëve RSM. Më 11 qershor 2022 u zgjodh sërish kryetar i Bordit Drejtues të Odës së Avokatëve RSM.⁵¹

Roli i Kryetarit të Odës së Avokatëve ndryshon në varësi të juridiksionit dhe rregullave dhe rregulloreve specifike të çdo vendi. Në përgjithësi, Kryetari i Odës së Avokatëve ka një pozicion të rëndësishëm në profesionin e avokatit dhe ushtron përgjegjësi të ndryshme. Këtu janë disa role dhe funksione të përbashkëta që lidhen me Kryetarin e Odës së Avokatëve:

- Kryetari i Odës së Avokatëve është përfaqësuesi kryesor dhe zëdhënësi i profesionit të avokatit. Ato ofrojnë udhëheqje, udhëzime dhe drejtim për shoqatën e avokatëve

⁵¹ “Љубомир Михајловски, претседател на Адвокатската комора на Република Северна Македонија”<https://www.mba.org.mk/index.php/mk/akrm/pretsedatel-akrm>

dhe anëtarët e saj. Ata shpesh shërbejnë si fytyra publike e komunitetit ligjor, duke ndërvepruar me zyrtarë qeveritarë, organe gjyqësore dhe media,

- Kryetari i Odës së Avokatëve luan një rol vendimtar në mbrojtjen e interesave dhe shqetësimeve të avokatëve, si dhe në promovimin e aksesit në drejtësi dhe sundimin e ligjit. Ata mund të angazhohen në përpjekjet lobuese për të ndikuar në zhvillimet legjislative dhe të politikave që ndikojnë në profesionin ligjor dhe sistemin e drejtësisë.
- Kryetari, së bashku me bordin ose këshillin e avokatisë, mbikëqyr rregullimin dhe disiplinën e avokatëve brenda juridiksionit. Ata mund të jenë përgjegjës për zbatimin e standardeve etike, ruajtjen e sjelljes profesionale dhe adresimin e ankesave ose sjelljes së keqe nga avokatët. Kjo përfshin sigurimin që avokatët të respektojnë rregullat e përgjegjësisë profesionale dhe të ruajnë integritetin e profesionit ligjor.

Është e rëndësishme të theksohet se kompetencat specifike, detyrat dhe mandati i Kryetarit të Odës së Avokatëve mund të ndryshojnë ndërmjet juridiksioneve. Roli shpesh udhëhiqet nga ligjet, rregulloret në fuqi dhe nga kushtetuta ose aktet nënligjore të vetë shoqatës së avokatëve.

3. Ligji i Avokaturës i RMV-së

Si ligj kryesor për Avokaturen në RMV është Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.

Ajo që rregullon ky ligj është dhënia e ndihmës juridike nga avokatët për individët dhe personat juridikë në ushtrimin dhe mbrojtjen e të drejtave dhe interesave të tyre në bazë të ligjit në procedurat para gjykatave, organeve shtetërore, personave të tjerë juridikë, autoriteteve të njësive të vetëqeverisjes vendore, veprimtaria e avokatisë përcaktohet me këtë ligj dhe ligje të tjera, si dhe organizimi i zyrës së avokatisë, kushtet për ushtrimin dhe pushimin dhe daljen në pension të veprimtarisë juridike dhe të drejtat dhe detyrimet e avokatëve, si dhe sigurimi i avokatëve nga përgjegjësia Ligji për avokatinë është një grup rregullash dhe rregulloresh që rregullojnë praktikën e avokatisë, që është akti i përfaqësimit të klientit në një çështje juridike. Ai përfshin rregulla se kush mund të ushtrojë avokatinë, si mund ta praktikojë atë dhe standardet etike që duhet t'u përmbahen. Ligji përcakton gjithashtu të drejtat dhe përgjegjësitë e avokatit dhe klientit për dëmtim⁵².

⁵² Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 1

Ligji për avokaturen është një grup rregullash dhe rregulloresh që rregullojnë praktikën e avokatisë, që është akti i përfaqësimit të klientit në një çështje juridike. Ai përfshin rregulla se kush mund të ushtrojë avokatinë, si mund ta praktikojë atë dhe standardet etike që duhet t'u përmbahen. Ligji përcakton gjithashtu të drejtat dhe përgjegjësitë e avokatit dhe klientit.

Ligji për avokaturen mbulon llojet e çështjeve që avokatët mund të marrin, tarifatat që mund të ngarkojnë dhe procedurat që duhet të ndjekin. Ai gjithashtu përshkruan masat disiplinore që mund të merren ndaj avokatëve që nuk respektojnë ligjin.

Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar perbehet prej 44 neneve gjithsej.

3.1 Kryerja e aktivitetit të avokaturës

Avokatia është shërbim publik i pavarur që ofron dhe ofron ndihmë juridike, në pajtim me këtë dhe me ligje të tjera.

Avokatët ushtrojnë kompetenca publike në pajtim me këtë dhe ligje të tjera.

Gjatë kryerjes së veprimtarisë së avokatit, avokati udhëhiqet ekskluzivisht nga interesat e palës, të cilat i mbrojnë në mënyrën më të mirë me mjete juridike.⁵³

Ndihma juridike konsiston në ofrimin e këshillave juridike, përfaqësimin në zhvillimin e negociatave dhe kryerjen e shërbimeve në fushën e protokollit të biznesit, hartimin e dokumenteve për akte juridike, hartimin e kontratave për themelimin, ortakërinë, bashkëpunimin dhe akte të ngjashme në lidhje me themelimin ose funksionimin e saj. subjektet afariste, që përpilojnë parashtrësia në procedurë gjyqësore dhe në procedura të tjera, përfaqësojnë palët para gjykatave, organeve shtetërore, organeve të njësisë të vetëqeverisjes lokale dhe personave të tjerë juridikë dhe fizikë, mbrojnë të dyshuarit dhe të akuzuarit dhe kryejnë punë të tjera të ndihmës juridike.⁵⁴

Autonomia dhe pavarësia e profesionit të avokatit si shërbim publik realizohet me ushtrimin e lirë dhe të pavarur të veprimtarisë juridike, zgjedhjen e lirë të avokatit, organizimin e avokatëve në Odën e Avokatëve dhe financimin e saj, miratimin autonom të akteve për punën e Avokatit. Shoqata e Republikës së Maqedonisë dhe organet e saj dhe regjistrimi dhe fshirja nga Drejtoria e avokatëve, Drejtoria e studiove ligjore, drejtoria e avokatëve të huaj, Drejtoria

⁵³ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 2, paragrafi 1,2,3

⁵⁴ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 3

e firmave të huaja juridike, Drejtoria e bashkëpunëtorëve profesionistë të avokatëve, Drejtoria e praktikantëve të avokatëve. dhe miratimin e Kodit të Etikës së Avokatit.⁵⁵

Veprimtarinë juridike e kryejnë avokatët të cilët kanë dhënë betimin dhe janë regjistruar në Drejtorinë e Odës së Avokatëve të Republikës së Maqedonisë.

Avokatët e kryejnë veprimtarinë juridike si avokatë individualë dhe avokatë të lidhur në një shoqeri e avokatëve.

Avokatët individualë regjistrohen në Drejtorinë e avokatëve, ndërsa shoqeria e avokatëve regjistrohen në Drejtorinë shoqëris së avokatëve, të cilin e mban Oda e Avokatëve të Republikës së Maqedonisë.⁵⁶

Avokati individual e kryen veprimtarinë juridike individualisht. Avokati mund të punësojë avokatë tjerë, bashkëpunëtorë profesionalë, praktikantë juridikë dhe punëtorë për kryerjen e punëve administrative dhe ndihmëse në mënyrë dhe në kushte të përcaktuara me ligj.⁵⁷

Dy ose më shumë avokatë mund të themelojnë një studio ligjore. Shoqata juridike ushtron veprimtari juridike si avokat individual. Shoqata ligjore themelohet me vendim themelues.

Një shoqeri e avokatëve e themeluar nga dy avokatë mund t'i bashkohen avokatë të tjerë si themelues. Shoqëria e avokatëve regjistrohet në Drejtorinë e zyrave juridike të cilën e mban Oda e Avokatëve të Republikës së Maqedonisë, me çka fiton statusin e personit juridik në pajtim me këtë ligj.⁵⁸

E drejta për ushtrimin e avokatisë në pajtim me këtë ligj fitohet me regjistrimin në Drejtorinë e avokatëve të Odës së Avokatëve të Republikës së Maqedonisë.

Pas regjistrimit në Drejtorinë e avokatëve të Odës së Avokatëve të Republikës së Maqedonisë, avokatit të regjistruar i lëshohet leje pune.

Përmbajtja dhe procedura për dhënien dhe heqjen e lejes së punës rregullohen me Statutin e Odës së Avokatëve të Republikës së Maqedonisë.⁵⁹

⁵⁵ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 5

⁵⁶ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 6, paragrafi 1,2,3

⁵⁷ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 7, paragrafi 1,2

⁵⁸ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 8, paragrafi 1,2,3,,4,5

⁵⁹ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 10, paragrafi 1,2,3

Është e rëndësishme të theksohet se aktivitetet e avokatisë duhet të kryhen brenda kufijve të etikës profesionale dhe kornizave ligjore që rregullojnë profesionin ligjor në juridiksionin përkatës. Avokatët duhet t'u përmbahen rregullave të sjelljes profesionale, duke përfshirë ruajtjen e konfidencialitetit të klientit, shmangien e konflikteve të interesit dhe sjelljen me integritet dhe profesionalizëm.

Në përgjithësi, kryerja e aktiviteteve të avokatisë është një aspekt jetik i profesionit ligjor, duke i lejuar avokatët të mbrojnë interesat e klientëve të tyre, të ndikojnë në politikat publike, të adresojnë shqetësimet shoqërore dhe të promovojnë drejtësinë dhe sundimin e ligjit.

Duhet të dorëzohen të dhënat personale të hollësishme të avokatit që paraqitet në Gjykatë në emër të kërkuesit, si dhe të gjitha informacionet e nevojshme të kontaktit për avokatin. Ankuesi nuk duhet të punësojë një avokat në fazën e paraqitjes së ankesës. Ankuesi do të informohet në rast se çështja e tij arrin në një fazë të procedurës në të cilën është e nevojshme që ankuesit të autorizojnë një avokat që do t'i përfaqësojë ata para Gjykatës. Në atë moment pasi Gjykata vendosi të informojë Qeverinë e shtetit të pandehur për ankesën dhe ta kërkojë atë paraqesin vërejtje me shkrim, aplikanti mund të marrë ndihmë juridike falas nëse nuk ka fonde të mjaftueshme për të paguar shpenzimet e një avokati dhe nëse Gjykata çmon se dhënia e një ndihme të tillë është e nevojshme për zhvillimin e duhur të procedurës.⁶⁰

Informacioni në lidhje me ndihmën juridike do t'i dërgohet ankuesit në kohën e duhur.

3.2 Të drejtat dhe detyrat e avokatëve

Në RMV të drejtat dhe detyrat e avokatëve janë të përcaktuara me Ligjin për Avokatet, Kodi i Etikës (sjelljes) për avokatët dhe rregullat e Odës së Avokatëve. Disa nga të drejtat dhe detyrat më të rëndësishme të avokatëve në RMV përfshijnë:

- Avokati është i lirë, i pavarur dhe i pavarur në punën e tij dhe në kuadër të ligjit, akteve të Odës dhe autorizimit në mënyrë të pavarur vendos për mënyrën e përfaqësimit të të drejtave dhe interesave të palës.

⁶⁰ "Упатство за пополнување на образецот за поднесување жалба" https://www.echr.coe.int/documents/application_notes_mkd.pdf

- Avokati është i obliguar që nga dita e regjistrimit në Drejtorinë e avokatëve rregullisht t'ia paguajë anëtarësimin në Odën e Avokatëve të Republikës së Maqedonisë.
- Avokati ka detyrimin të përmirësohet vazhdimisht profesionalisht gjatë kohës që zgjat veprimtaria e avokatit përmes trajnimeve të detyrueshme, seminareve, seminareve etj.⁶¹

Juristët dhe avokatët individualë të lidhur në një studio ligjore janë të autorizuar të ofrojnë ndihmë juridike me prokurë të lëshuar nga pala.

Avokati ka të drejtë që kompetencat që i janë dhënë nga pala t'ia kalojë avokatit tjetër ose ta autorizojë avokatin tjetër që të ndërmarrë vetëm veprime të caktuara procedurale në procedurë.⁶²

Avokati i ofron ndihmë juridike palës me ndërgjegje dhe ekspertizë, në pajtim me ligjin, Kodin e Etikës së Avokatit dhe aktet e tjera të Odës dhe ruan të fshehtë atë që i ka besuar pala. Dhënia e ndihmës juridike mund të refuzohet ose anulohet për shkaqe të përcaktuara me ligj, me Kodin e Etikës së Avokatit dhe me akte të tjera të Odës.

Ndihma juridike nuk mund të jepet kur për të njëjtën çështje juridike, ai ose një avokat tjetër nga zyra ose zyra e tij avokatore i ka ofruar ndihmë juridike palës së kundërt, ose për të njëjtën çështje juridike ka vepruar si gjyqtar, prokuror public, mbrojtës, pra si shtet një zyrtar në një organ tjetër të administratës ose institucionit shtetëror.

Me rastin e hartimit të çështjeve juridike dypalëshe, kontratave etj., avokati është i obliguar që me ndërgjegje t'i mbrojë interesat e palëve kontraktuese, pavarësisht se cila prej tyre ka kërkuar ndihmë juridike dhe cila palë e paguan shpërblimin. Nëse lind një mosmarrëveshje ndërmjet palëve në lidhje me kontratën e hartuar nga një avokat, atëherë ai nuk mund të marrë pjesë si përfaqësues i asnjërës palë.⁶³

Avokati vendos nënshkrimin dhe vulën e tij në çdo dokument ose parashtresë të bërë në zyrën e tij. Forma, madhësia dhe përmbajtja e vulës së avokatit përcaktohen me statut të Odës së Avokatëve të Republikës së Maqedonisë⁶⁴.

⁶¹ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 15, paragrafi 1,2,3

⁶² Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 16, paragrafi 1,2

⁶³ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 17, paragrafi 1,2,3,4

⁶⁴ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 18, paragrafi 1,2

Avokati ka të drejtën e shpërblimit dhe kompensimit për shpenzimet për punën e kryer në kryerjen e veprimtarisë së avokatit sipas Tarifës për shpërblimin dhe kompensimin për shpenzimet për punën e avokatëve⁶⁵.

Avokati nuk mund të kryejë funksion apo profesion publik dhe shërbim tjetër publik.⁶⁶

3.3 Avokati I huaj (shtetas I huaj)

Sigurimi i ofrimit të ndihmës juridike dhe ushtrimit të avokatisë në territorin e Republikës së Maqedonisë për avokatët dhe zyrat juridike nga shtetet anëtare të Bashkimit Evropian, të cilët kanë fituar të drejtën e ushtrimit të avokatisë sipas rregullave të vendit. vend, shtet anëtar i Bashkimit Evropian (në tekstin e mëtejme: avokatë I huaj dhe shoqeri avokature të huaja), kryhet në përputhje me këtë ligj.

Shteti amë, në kuptim të këtij ligji, nënkupton shtetin që është anëtar i Bashkimit Evropian në të cilin avokatë I huaj dhe shoqeri avokaturës ka fituar të drejtën e ushtrimit të profesionit të avokatisë.⁶⁷

Avokatë I huaj dhe shoqeri avokaturës të huaj mund të ushtrojnë profesionin e përhershëm në territorin e Republikës së Maqedonisë me titull përkatës profesional të shtetit në të cilin e kanë fituar të drejtën e ushtrimit të avokatisë pasi janë regjistruar në Drejtorinë e avokatëve të huaj dhe në Drejtorinë e firmave të huaja ligjore të Odës së Avokatëve të Republikës së Maqedonisë .

Titulli përkatës profesional i avokatit të huaj dhe shoqeris se huja avokatuës duhet të shprehet në gjuhën zyrtare ose në një nga gjuhët zyrtare të shtetit të tij anëtar, në një mënyrë të ndryshme nga titulli profesional i shtetit anëtar pritës, me përcaktimin e organizata profesionale që u ka dhënë leje për ushtrimin e profesionit të avokatisë në vendin e tyre dhe autoritetin kompetent në të cilin ata janë të regjistruar në vendin e tyre.

Avokatët e huaj të cilët janë të regjistruar në Drejtorinë e Avokatëve të Huaj mund të ushtrojnë profesionin e avokatit si shoqeri e avokatëve nën emrin e profesionit të tyre në vendin

⁶⁵ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 19, paragrafi 1

⁶⁶ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 20

⁶⁷ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 37-b, paragrafi 1,2

e tyre, dhe gjithashtu mund të përdorin emrin e shoqëri e avokatëve ku janë anëtarë në vendin e tyre ose në një vend tjetër që është anëtar i Bashkimit Evropian.

Avokati i huaj i cili është i regjistruar në Drejtorinë e avokatëve të huaj gjatë ushtrimit të profesionit të avokatisë është i obliguar t'i respektojë rregullat e Kodit të etikës profesionale për avokatët, bashkëpunëtorët profesionalë juridikë dhe praktikantët juridikë të Odës së Avokatëve të Republikës së Maqedonisë.⁶⁸

Avokatët dhe shoqëritë e huaja të avokatëve, mund t'i përfaqësojnë klientët dhe t'i mbrojnë të drejtat dhe interesat e tyre para organeve gjyqësore, organeve administrative dhe shërbimeve, vetëm me avokat ose studio ligjore të Republikës së Maqedonisë.⁶⁹

Për t'u regjistruar në Drejtorinë e avokatëve të Odës së Avokatëve të Republikës së Maqedonisë, avokati i huaj duhet të paraqesë kërkesë dhe të bashkëngjijt:

- dëshmi e të drejtave ligjore të fituara në shtetin e tij anëtar dhe
- dokument që vërteton se kandidati e ka dhënë provimin e jurisprudencës në Republikën e Maqedonisë ose dokument që vërteton tre vjet praktikë të vazhdueshme dhe efektive si avokat në territorin e Republikës së Maqedonisë, me dëshmi për numrin dhe natyrën e lëndëve në të cilën ka vepruar sipas legjislacionit të Republikës së Maqedonisë.

Avokati i huaj dhe shoqëritë e avokatëve i dorëzojnë dokumentet e kërkuara Komisionit për regjistrim dhe fshirje të avokatëve dhe shoqërive të avokatëve të Odës së Avokatëve të Republikës së Maqedonisë në procedurë në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

Komisioni për regjistrimin dhe fshirjen e avokatëve dhe avokatëve të Odës së Avokatëve të Republikës së Maqedonisë në afat prej 15 ditësh nga data e dorëzimit të kërkesës për regjistrim në Drejtorinë e avokatëve të Odës së Avokatëve të Republikës së Maqedonisë, miraton vendim me të cilin regjistrohet në Drejtorinë e avokatëve të Odës së Avokatëve të Republikës së Maqedonisë.⁷⁰

Në rastet e mbrojtjes ose përfaqësimit në raste të caktuara, avokatët dhe shoqëritë e avokatëve të huaj do të kenë të drejta dhe detyrime të barabarta me ato të avokatëve nga Republika e

⁶⁸ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 37-v, paragrafi 1,2,3,11

⁶⁹ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 37-g

⁷⁰ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 37-gj, paragrafi 1,2

Maqedonisë dhe do të përdorin titullin me të cilin ushtrojnë profesionin e avokatit në shtetin e tyre anëtar. Shteti, i shprehur në gjuhën ose njërën nga gjuhët e shtetit të tyre anëtar, me shënimin e organizatës profesionale që i ka autorizuar për të ushtruar ose gjykatës para së cilës ata janë të autorizuar të ushtrojnë praktikë, në përputhje me legjislacionin e shtetit anëtar ⁷¹.

3.4 Ankesat ndaj avokatit

Vetë procedimi disiplinor ka në thelb raportin e krijuar midis avokatit, gjatë ushtrimit të aktivitetit të tij dhe qëndrimit të organeve të Dhomës së Avokatisë, në rast se konstatohen veprimet apo mosveprimet e mëposhtme:

- a) sjellje jo profesionale të avokatit, ku përfshihen veprime në kundërshtim me dispozitat e ligjit, statutit dhe kodit të etikës
- b) shërbime të papërshtatshme profesionale, ku përfshihen veprime apo mosveprime ndaj të përfaqësuarit, të cilat janë dukshëm nën nivelin e pritshmërisë për një avokat.

Avokati gjatë ushtrimit të aktivitetit të tij nuk duhet të kryejë akte apo sjellje të cilat diskreditojnë rëndë pozitën dhe figurën e avokatit. Këto veprime apo sjelle të tij duhet të jenë të një karakteri të rëndë dhe duhet të vlerësohen rast pas rasti, nëse përbëjnë ose jo shkak për fillimin e një procedimi disiplinor. Në këtë kuptim avokati, jo vetëm gjatë ushtrimit të profesionit të tij duhet të veprojë me një sjellje etike, por edhe jashtë këtij profesioni duhet të silllet si një qytetar i denjë dhe në çdo kohë duhet të priret nga virtytet e larta të qytetarisë si edhe ato të etikës profesionale.

Subjektet që mund të bëjnë ankesë ndaj avokatit:

- a) Çdo person që përfaqësohet, mbrohet apo asistohet prej tij. Këtu hyjnë palët në një proces civil, paditësi, i padituri, apo personat e interesuar, si dhe çdo person që këshillohet apo asistohet prej avokatit jashtë këtij procesi.
- b) Çdo person i interesuar që pretendon se është dëmtuar nga sjellja apo veprimet e avokatit gjatë ushtrimit të aktivitetit të tij. Këtu, rrethi i subjekteve duket që është shumë i gjerë, por jo çdo person mund të jetë një ankues ndaj veprimeve të avokatit. Te tille mund të jene vetëm ata

⁷¹ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 37-zh

persona të cilët kanë një interes të ligjshëm që lidhet me cenimin e interesave të tyre nga veprimet e avokatit.

c) Organet drejtuese të Dhomave të Avokatisë. Këto organe kanë një rol të madh në mbikëqyrjen e veprimtarisë së avokatëve gjatë ushtrimit të profesionit të tyre dhe për pasojë mund dhe duhet të veprojnë kur shohin veprime që përbëjnë sjellje jo profesionale të avokatit, apo kanë dijeni për shërbime të papërshtatshme të dhëna nga ana e tij gjatë ushtrimit të aktivitetit profesional.

d) Një avokat tjetër. Çdo avokat që në ushtrim të detyrës së tij ka përballë një koleg apo i duhet të komunikojë me të, për shkak të profesionit dhe në interes të klientit të tij, është subjekt që mund të vërë në lëvizje organet disiplinore për veprime që vijnë në kundërshtim me përmbushjen e detyrimeve të profesionit të kolegut të tij.⁷²

3.5 Praktikantët juridikë dhe bashkpunëtorë juridikë

Praktikantët juridik janë juristë që ofrojnë këshilla dhe shërbime ligjore për klientët. Ata mund të specializohen në një fushë të caktuar të së drejtës, siç është e drejta familjare, e drejta penale ose e drejta e korporatave. Bashkpunëtorë juridik janë dy ose më shumë avokatë që kanë krijuar një partneritet për të ushtruar së bashku avokatinë. Ata mund të ndajnë hapësirën e zyrës, burimet dhe klientët.

Shtetasi i Republikës së Maqedonisë i cili i plotëson kushtet e përgjithshme për vendosjen e marrëdhënies së punës në organet e administratës shtetërore dhe i cili ka fituar diplomë universitare për jurist të diplomuar në Republikën e Maqedonisë me arsim të lartë katërvjeçar të kryer në studimet juridike mund të futen në drejtorinë e praktikanëve juridik ose me 300 kredite të fituara sipas Sistemit Evropian të Transferimit të Kredive (ECTS) ose me një diplomë të certifikuar nga një shkollë juridike nga jashtë. Personi i cili përveç këtyre kushteve nëse ka dhënë provimin e jurisprudencës, mund të regjistrohet në drejtorinë e bashkëpunëtorëve profesionalë juridikë.⁷³

Praktikanti juridik është i aftësuar profesionalisht për kryerjen e pavarur të veprimtarisë së avokatit dhe i kryen detyrat e ndihmës juridike dhe kompetencat publike sipas udhëzimeve të

⁷² "Vademekum për avokatët" <https://www.osce.org/files/f/documents/d/6/121121.pdf>

⁷³ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 25, paragrafi 1,2

avokatit. Praktikanti juridik fiton të drejtën për të dhënë provimin e jurisprudencës në pajtim me Ligjin për provimin e jurisprudencës.⁷⁴

Praktikanti juridik mund të aftësohet profesionalisht për të fituar kushtet për dhënien e provimit të jurisprudencës dhe kryerjen e pavarur të veprimtarisë së avokatit pa krijuar marrëdhënie pune.⁷⁵ Pas dhënies së provimit të jurisprudencës, juristi praktikant mund të punojë si bashkëpunëtor profesional i avokatit.⁷⁶

Bashkëpunëtori profesional i avokatit dhe praktikanti i avokatit kryejnë detyra të caktuara të veprimtarisë së avokatit që do t'u besohen nga avokati dhe në emër të tij.⁷⁷

Praktikantët ligjorë dhe bashkëpunëtorët ligjorë janë të dy role të rëndësishme brenda profesionit ligjor, por ata kanë karakteristika dhe përgjegjësi të dallueshme. Këtu është një përmbledhje e secilit rol:

Praktikantët ligjorë janë individë që janë duke kaluar trajnime praktike dhe duke fituar përvojë në fushën ligjore. Praktikantët ligjorë janë zakonisht studentë të drejtësisë ose të sapodiplomuar në drejtësi, të cilët kërkojnë të përmbushin kërkesat e trajnimit praktik si pjesë e edukimit të tyre ligjor. Praktikantët ligjorë punojnë nën mbikëqyrjen dhe drejtimin e avokatëve ose mentorëve me përvojë, të cilët u ofrojnë atyre trajnime praktike, mentorim dhe reagime.

Fokusi kryesor i praktikave ligjore është të sigurojë përvojë praktike dhe ekspozim ndaj aspekteve të ndryshme të punës ligjore. Të trajnuarit ndihmojnë në kërkimin ligjor, hartimin e dokumenteve, ndjekjen e proceseve gjyqësore dhe pjesëmarrjen në takimet e klientëve, duke zhvilluar kështu aftësitë dhe njohuritë e tyre ligjore.

Bashkëpunëtorët ligjorë, të njohur gjithashtu si avokatë të asociuar ose avokatë të rinj, janë profesionistë që kanë përfunduar arsimin e tyre ligjor dhe punojnë si avokatë të licencuar në një firmë ligjore, departament juridik të korporatës ose mjedise të tjera ligjore. Bashkëpunëtorët juridikë zakonisht kanë kaluar provimin e jurisprudencës dhe kanë marrë licencën për të ushtruar profesionin e avokatit.

⁷⁴ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 26, paragrafi 1,2

⁷⁵ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 27

⁷⁶ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 28

⁷⁷ Ligji i Avokatures- Teksti i konsoliduar.-neni 29

Bashkëpunëtorët juridikë marrin përsipër një sërë detyrash ligjore si kryerja e kërkimeve ligjore, hartimi i dokumenteve ligjore, këshillimi i klientëve, asistimi në negociata dhe përfaqësimi i klientëve në gjykatë nën mbikëqyrjen e avokatëve më me përvojë.

Bashkëpunëtorët ligjorë shpesh përdorin këtë fazë të karrierës së tyre për të zhvilluar më tej aftësitë e tyre ligjore dhe për të fituar përvojë praktike. Ata mund të specializohen në fusha specifike praktike, të punojnë ngushtë me avokatë të lartë për çështje komplekse dhe gradualisht të marrin përgjegjësi më të pavarura ndërsa fitojnë ekspertizë..

Rolet e praktikantëve ligjorë dhe bashkëpunëtorëve ligjorë shërbejnë si gurë themelorë në profesionin ligjor, duke ofruar përvoja të vlefshme mësimore dhe duke kontribuar në zhvillimin e ekspertizës ligjore.

KAPITULLI III

ROLI I AVOKATIT NË REPUBLIKËN E TURQISË

1. Avokati në Republikën e Turqisë

Avokati dhe profesioni i avokatit është mekanizmi më i rëndësishëm i garantimit të së drejtës së mbrojtjes. Liria e shprehjes dhe e drejta e mbrojtjes, e cila është një formë e veçantë e kësaj lirie, pranohen si një e drejtë themelore që arbitrohet nga avokatët në të gjitha sistemet juridike.

Në sistemin ligjor të çdo vendi, ekziston një ligj avokator se si të veproni si avokat. Në varësi të preferencës së vendit, avokatët në vendet e huaja mund të hyjnë edhe në disa lloje çështjesh. Megjithatë, në parim, çdo vend u jep monopolin e profesionit të avokatit avokatëve të regjistruar në dhomën e avokatëve në vendin e tyre. Me fjalë të tjera, askush përveç avokatëve që plotësojnë disa kritere nuk mund të përdorë fuqinë e mbrojtjes të përcaktuar në ligj. Monopoli i avokatisë jo vetëm që siguron që avokati të ketë kualifikime të caktuara, por siguron edhe një mekanizëm sigurie për ushtrimin e shëndetshëm të profesionit duke lejuar personat me të drejta të caktuara të ushtrojnë profesionin e avokatit.⁷⁸

Sistemi juridik i Republikës së Turqisë është formuar rreth parimeve dhe sistematikës bazë të sistemit juridik të Evropës Kontinentale, i quajtur edhe E Drejta Civile ose E Drejta Romake. Në Turqi, profesioni i avokatit dhe rregulloret e tij janë formësuar rreth një "ligji të avokatisë" në rast të rregullimit ligjor dhe si organizata profesionale janë parashikuar shoqatat e avokatëve dhe Unioni i Odave të Avokatëve të Turqisë.⁷⁹

Fakti që avokati është anëtar i një organizate të vetëpunësuar dhe fiton pushtet/autoritet nga ky anëtarësim përbën garancinë e pavarësisë së tij dhe shoqatat e avokatëve duhet të kenë një rol të rëndësishëm në sigurimin e pavarësisë së avokatit. Vetëkontrolli i profesionit ka një rëndësi të madhe për pavarësinë individuale të avokatit. Siç dihet, në shoqëritë që nuk kanë

⁷⁸ Avukatlık Huku el kitabı –Filiz Berberoglu viti 2021- fq.2

⁷⁹ Turk hukuk tarihinde Avukatlık Kurumu- fq.32

pavarësi, avokatët nuk mund të ndjekin lirisht çështjet e klientëve të tyre, madje mund të dënohen me burgim dhe madje të vdesin për rastet që ndjekin.⁸⁰

Në Turqi nuk ka një degë të veçantë të avokatisë me emrin e avokatit penal. Titujt në internet me emrin “avokat kriminal” janë të pavërteta. Një degë e ligjit me emrin avokati penal nuk është përcaktuar në legjislacion. Është gjithashtu e paligjshme që avokatët që hyjnë në çështje penale të prezantohen si avokatë penalë. Meqenëse avokatët që ndjekin hetimet dhe çështjet penale quhen mes njerëzve avokatë penalë ose avokatë të krimeve të rënda, ne do t'i përdorim këto koncepte në artikullin tonë

Hetimi ose gjykimi penal është një veprimtari që fillon pas kryerjes së krimit. Avokatët penalë shpesh ofrojnë ndihmë juridike për njerëzit që janë palë në këtë proces pas kryerjes së një krimi.⁸¹

Nëse jeni nën dyshimin për një krim, mund ta filloni mbrojtjen tuaj nëpërmjet një avokati penal, pavarësisht nëse jeni arrestuar apo jo. Nëse jeni viktimë e një krimi, mund t'i drejtoheni gjithashtu një avokati penal për një mbrojtje efektive të së drejtës suaj për t'u ankuar.⁸²

Në marrëdhëniet e tij me gjyqtarët dhe prokurorët, avokati duhet të veprojë në përputhje me kriteret që rrjedhin nga karakteristikat e shërbimit. Respekti i ndërsjellë është thelbësor në këto marrëdhënie. Avokati nuk mund të marrë pjesë në një punë që ka ekzaminuar më parë si gjyqtar, prokuror, arbitër apo në çdo cilësi tjetër zyrtare. Në rastin e lidhjeve farefisnore dhe të marrëdhënieve të tjera me gjyqtarin dhe prokurorin, përveç diplomës së shkruar në ligj, që tregon pengesat që dalin nga farefisnia ose martesja, avokati e përdor gjykimin e tij në mënyrën më të përshtatshme për nderin e tij profesional.

Juristët dhe praktikantët e avokatëve shërbejnë në gjykatë me veshje profesionale¹. Ata shfaqen në seancat me një fustan, forma e të cilit është përcaktuar nga Unioni i Dhomave të Avokatisë Turke dhe me një veshje të pastër. Avokatët meshkuj mbajnë kravata për aq kohë sa e lejojnë klima dhe kushtet sezonale. Avokati nuk mund të largohet nga seanca. Megjithatë, në rastet kur e kërkon nderi personal ose profesional, ai mund të tërhiqet nga seancat. Në këtë rast,

⁸⁰ Avukatlık ve Noterlik Hukuku- Prof.Dr.Ali Cem Budak viti 2022- fq.51

⁸¹ “ Baran Dogan Hukuk Burosu” <https://barandogan.av.tr/blog/ceza-hukuku/ceza-avukatinin-islevi.html>

⁸² AVUKATLIK MESLEK KURALLARI- AV.M.LAMİH CELİK FQ.45

avokati njofton menjëherë Odën e Avokatëve. Avokati shmang kërkesat që do të rezultojnë në zvarritje të çështjes, përveç rasteve kur është e nevojshme për mbrojtjen⁸³

2. Oda e Avokatëve

Krijimi i Unionit të Dhomave të Avokatisë Turke u soll në rend dite për herë të parë në Kongresin e Avokatëve Turk të mbajtur në Izmir në janar 1934 dhe përfaqësuesit e Odës së Avokatëve që morën pjesë në mbledhjen, e cila zgjati 5 ditë, vendosën të themelojnë “Sindikata e Juristëve të Turqisë”.

Në përfundim të studimeve paraprake të iniciuara nga përfaqësuesit e dhomave të avokatëve të mbledhur në vitet në vijim (në Ankara më 1957 dhe në Izmir më 1958) mbi domosdoshmërinë e krijimit të Unionit të Dhomave të Avokatëve të Turqisë, përgatitjet përfunduan më 16 maj, 1963. Me ligjin e avokatisë nr.1136, i cili hyri në fuqi më 7 korrik 1969, u pranua ligjrisht themelimi i “Bashkimit të Dhomave të Avokatisë Turke”.⁸⁴

Në RT, organizata profesionale e avokatëve njihet si Oda e Avokatëve (Türkiye Barolar Birliği), dhe vetëm ata që janë anëtarë të kësaj organizate mund të ushtrojnë profesionin e avokatit. Juristët që punojnë në institucionet publike nuk janë të detyruar të jenë anëtarë të shoqatave të avokatëve. Unioni i Odave të Avokatëve të Turqisë është organizata në të cilën janë anëtare shoqatat e avokatëve.⁸⁵

Sipas nenit 77 të ligjit për avokatinë, në çdo qendër qyteti krijohet një dhomë avokatësh me të paktën tridhjetë avokatë në rajonin e tij. Është vendosur nga Unioni i Dhomave të Avokatëve të Turqisë që vendet ku numri i avokatëve në dhomat e themeluara të avokatëve bie nën 30 ose ku nuk mund të krijohen dhomat e avokatëve duhet të lidhen me dhomën më të afërt të avokatëve ose të krijohet një dhomë e avokatëve duke i kombinuar dhe përcaktimin e qendrave të tyre. Këtu, koncepti i së njëjtës dhomë avokatie në kushtin e “regjistrimit në të njëjtën dhomë avokatie” vlerësohet duke marrë parasysh edhe dhomat e avokatëve të regjistruara nga Unioni i Dhomave të Avokatëve të Turqisë, sipas ligjit nr.77. Ligji ndalonte ngritjen e dy ose më shumë

⁸³ TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ MESLEK KURALLARI – pjesa e II

⁸⁴ “Türkiye Barolar Birliği” <https://www.barobirlik.org.tr/tbb-hakkinda>

⁸⁵ “Türkiye’de avukatlık sistemi” <https://www.turkiyehukuk.org/turkiyede-avukatlik-sistemi/>

shoqatave të avokatëve në të njëjtën qendër duke thënë se në çdo qendër qyteti do të krijohej 1 shoqatë avokatie.

Sipas Ligjit të Avokatit, Unioni i Dhomave të Avokatëve Turke është “një organizatë e përbërë nga të gjitha Dhomat e Avokatëve” në Turqi dhe është një “person juridik jofitimprurës në formën e një organizate publike profesionale”.⁸⁶

Krahas misionit të tij për të zhvilluar profesionin e avokatit, Unioni i Dhomave të Avokatisë Turke është i ngarkuar edhe me forcimin dhe mbrojtjen e koncepteve të shtetit ligjor dhe të të drejtave të njeriut.⁸⁷

Oda e Avokatëve të Stambollit është pranuar si Oda e Avokatëve më e madhe në botë për nga numri i anëtarëve. Do të ishte më e dobishme që kjo sindikatë e madhe të ndahej dhe të funksiononte për të qenë më e shëndetshme dhe për të përmbushur nevojat më profesionale.

- Ilustrimet e detyrave të Unionit në zhvillimin e profesionit përfshijnë:
 - Ruajtja e zhvillimit të profesionit të avokatit dhe bashkëpunimi ndërmjet shoqatave të avokatëve,
 - Mbrojtja dhe ruajtja e interesave të avokatëve dhe ruajtja e etikës, parimeve, rregullave dhe vlerave tradicionale të profesionit,
 - Të bëjë aplikime në lidhje me shoqatat e avokatëve pranë autoriteteve dhe organeve përkatëse,
 - Marrja e të gjitha llojeve të masave për nxitjen dhe sigurimin e zhvillimit profesional të avokatëve,
 - Përcaktimi dhe vendosja e rekomandimeve dhe rregullave të detyrueshme profesionale,
 - regjistrimin e avokatëve, atyre që punojnë me ta në të njëjtën zyrë dhe avokatëve partnerë siç duhet sipas rregullores;
 - Përgatitja e neneve kryesore të kontratës së partneritetit juridik;

⁸⁶ AVUKATLIK YASASI- HASAN TAHSIN GOKCAN- BOTIMI 3- VITI 2012

⁸⁷ “HISTORY OF THE UNION OF TURKISH BAR ASSOCIATIONS” <https://www.barobirlik.org.tr/en/tbb-history>

- Organizimi dhe printimi i dokumenteve të licencës, dokumenteve të identitetit dhe dokumenteve të autorizimit për partneritet juridik.
- Duke shfrytëzuar çdo mundësi për të mbrojtur profesionin e avokatit dhe anëtarët e tij nga shkeljet e të drejtave të tyre.⁸⁸

Sot, 100 000 avokatë janë të regjistruar në 79 Oda të Avokatëve në Turqi.

Organet e Unionit të Dhomave të Avokatëve të Turqisë, të cilat administrohen nga administratat që marrin detyrën me zgjedhje të rinovuara çdo katër vjet, janë si më poshtë:

- **Asambleja e Përgjithshme e Unionit të Dhomave të Avokatëve të Turqisë** (Asambleja e Përgjithshme, është organi më i lartë i Unionit, përbëhet nga dy delegatë, të cilët kanë të paktën 10 vjet përvojë në ushtrimin e avokatisë. Ndër detyrat e Asamblesë së Përgjithshme janë zgjedhja e Kryetarit të Sindikatës, Komiteteve të Menaxhimit, Disiplinës dhe Auditimit, të përcaktojë rregullat e detyrueshme profesionale, të udhëzojë Bordin Ekzekutiv të Unionit, të shqyrtojë llogaritë e Unionit dhe të miratojë buxhetin e tij.)
- **Kryesia e Unionit të Dhomave të Avokatëve të Turqisë** (Asambleja e Përgjithshme zgjedh Kryetarin nga radhët e anëtarëve të saj me votim të fshehtë. Kryetari përfaqëson Unionin. Kryetari, i cili është përgjegjës për përmbushjen e vendimeve të Asamblesë së Përgjithshme, Këshillit Drejtues dhe Komisionit Disiplinor etj.
- **Bordi Presidencial i Unionit të Odave të Avokatëve të Turqisë** (përbëhet nga Presidenti, dy nënkryetarë, Sekretari i Përgjithshëm dhe Arkëtari. Gjykata, e cila përmbush detyrat që i ngarkohen nga dispozitat e ligjit dhe Këshilli Drejtues; Gjithashtu është i autorizuar të marrë vendime për menaxhimin e pronave të Sindikatës dhe të thërrasë në mbledhje kryetarët e Odave të Avokatëve kur është e nevojshme.)
- **Bordi i Drejtorëve të Odës së Avokatëve të Turqisë** (Bordi kryesohet nga Kryetari i Sindikatës. Ndër detyrat e Bordit Drejtues, i cili është përgjegjës për administrimin e Unionit dhe pronave të tij dhe zbatimin e vendimeve të Asamblesë së Përgjithshme; Shqyrtimi dhe vendosja e kundërshtimeve të bëra ndaj vendimeve të avokatisë, dhënia

⁸⁸ "HISTORY OF THE UNION OF TURKISH BAR ASSOCIATIONS" <https://www.barobirlik.org.tr/en/tbb-history>

e licencave të avokatisë, dokumenteve të identitetit dhe dokumenteve të autorizimit të partneritetit avokator kundrejt tarifës, etj)

- **Bordi Disiplinor i Odës së Avokatëve të Turqisë** (Është i autorizuar të shqyrtojë vendimet e komisioneve disiplinore të Odës së Avokatëve dhe vendimet e Odës së Avokatëve për largimin nga puna si masë paraprake dhe të vendosë për ata që nuk respektojnë Ligjin e Avokatëve dhe parimet dhe rregullat e profesionit të avokatit, dhe ata që nuk i përmbushin siç duhet detyrat e tyre në punën e tyre profesionale.)
- **Bordi Mbikëqyrës i Odës së Avokatëve të Turqisë** (Këshilli Mbikëqyrës përbëhet nga tre anëtarë të zgjedhur nga Asambleja e Përgjithshme ndërmjet anëtarëve të saj me votim të fshehtë. Bordi Mbikëqyrës mbikëqyr transaksionet financiare të Shoqatës.

Presidentët që kanë shërbyer

Në Ministrit	Koha e misionit
1. Faruk Erem	1969-1980
2. Atilla Sav	1980-1983
3. Teoman Evren	1984-1989
4. Udhëheqësi Sav	1989-1995
5. Eralp Ozgen	1996-2001
6. Ozdemir Ozok	2001-2010
7. Vedat Ahsen Cosar	2010-2013
8. Metin Feyzioglu	2013-2021
9. Erin Sagkan	2021-në punë ⁸⁹

⁸⁹ Ligji për Avokatet e RT- pjesa e dyte Neni 79,80,81

a. Tarifa e Avokatëve

Ligji për Avokatinë, datë 19.3.1969 me numër 1136 dhe dispozitat e kësaj Tarife zbatohen në të gjitha ndihmat juridike në gjykata, në të gjitha llojet e vendimeve të autoritetit që i japin fund mosmarrëveshjes ndërmjet palëve, si dhe në përcaktimin dhe vlerësimin e tarifa e avokatit që duhet t'i ngarkohet palës tjetër nga gjykatat siç kërkohet me ligj.

Tarifa e avokatit e shkruar në këtë Tarifë është tarifa për çështje gjyqësore, punë dhe transaksione deri në marrjen e vendimit përfundimtar. Kërkesat dhe transaksionet e tjera që lidhen me padinë ose punën e ndjekur nga avokati nuk kërkojnë tarifë të veçantë. Në rast të refuzimit ose pranimit të kërkesave për përcaktimin e dispozitave, tarifa e avokatit nuk mund të jepet.

Tarifa në çështjet penale:

(1) Nëse me pjesëmarrjen në padi publike vendoset të pezullohet dënimi ose shpallja e aktgjykimit, kompensimi i avokatit të përcaktuar në pjesën e dytë të pjesës së dytë të kësaj Tarife i ngarkohet të akuzuarit në favor të pjesëmarrëse.

(2) Në rastet kur shqiptohen vetëm gjoba sipas ligjeve të veçanta, statuteve dhe dekreteve me gjobë, tarifa e avokatit që do të përcaktohet sipas kësaj Tarife nuk mund të kalojë shumën e shqiptuar me gjobë.

(3) Për të mirën e të akuzuarit, i cili lirohet nga akuza dhe është i përfaqësuar me prokurë, kundër Thesarit caktohet kompensim fiks i avokatit. etj

- Tarifa që do të paguhet për ndihmë juridike të tjera përveç proceseve gjyqësore dhe procedurave

1. Konsulencë me gojë në zyrë (deri në orën e parë) **1200.00 TL**

700.00 TL për çdo orë pasuese

2. Konsulencë me gojë në vendin e thirrjes (deri në orën e parë) **2500.00 TL**

1300.00 TL për çdo orë pasuese

3. **2500.00 TL** për konsultim me shkrim (deri në një orë)

1200.00 TL për çdo orë pasuese

4. Shkrimi i të gjitha llojeve të kërkesave, njoftimeve, paralajmërimeve dhe protestave, **1900,00 TL.** etj⁹⁰

b. Kryetari i Dhomës së Avokatëve

Erinc Sagkan u zgjedh kryetar i Odes së Avokatëve pas zgjedhjeve të mbajtura më 21 tetor 2018. Erinc Sagkan fitoi zgjedhjet presidenciale të mbajtura më 5 dhjetor 2021 në Asamblenë e Përgjithshme të 36-të të zakonshme të Unionit të Dhomave të Avokatëve.

Erinc Sagkan punon si avokat pranë Dhomës së Avokatëve të Ankarasë që nga viti 2000, kur ai mbaroi praktikën e tij juridike.

Erinc Sagkan i cili mori 7227 të votave në zgjedhjet e yhvilluara me pjesmarrjen e 15633 avokatëve në Asamblenë e Përgjithshme të 65-të të zakonshme të Dhomës së Avokatëve u bë kryetari i ri.

Asambleja e Përgjithshme zgjedh Presidentin nga radhët e anëtarëve të saj me votim të fshehtë.

Kryetari përfaqëson Unionin. Kryetari, i cili është përgjegjës për përmbushjen e vendimeve të Asamblesë së Përgjithshme, Këshillit Drejtues dhe Komisionit Disiplinor; Ajo gjithashtu ka detyra të tilla si vendosja e marrëdhënieve me shoqatat e avokatëve të huaj dhe institucionet juridike, mbrojtja e kërkesave të ligjeve dhe rregullave profesionale ndaj të gjithë personave dhe organeve në çështjet që kanë të bëjnë me nderin dhe pavarësinë profesionale.⁹¹

3. Ligji i Avokatëve në Republikën e Turqisë

Oda e avokatëve, e cila është organizata profesionale e avokatëve, u krijua për herë të parë në vitin 1878 në Stamboll. Kryetarja e parë e Odës së Avokatëve ishte Meryem Kuli, dhe selia e saj është në një dhomë në bujtinë Yıldız në Galata.

Pas Monarkisë së Dytë Kushtetuese, filluan të miratohen disa ligje që rregullonin avokatinë. Pas Republikës, ligji i parë për avokatinë ishte 'Ligji Muhamet' i vitit 1924. Ky ligj u ndryshua me Ligjin e Avokatit nr. 708 në vitin 1926 dhe një ligj i ri për avokatinë u miratua në vitin 1938.

⁹⁰ Rregullorja e TARIFAVE-DISPOZITAT E PËRGJITHSHME –Neni 1,2,3

⁹¹ "Türkiye Barolar Birliği-TBB Hakkında" <https://www.barobirlik.org.tr/tbb-hakkinda>

Ligji i avokatisë nr. 1136, i cili është në fuqi sot, u miratua në vitin 1969 dhe mori formën e tij përfundimtare me ndryshimet e bëra në vite të ndryshme dhe së fundmi në vitin 2001⁹².

a. Qëllimi i avokatit

Vetëm avokatët e regjistruar pranë Odës së Avokatëve janë për të dhënë mendime në çështjet juridike, për të paditur dhe mbrojtur të drejtat e personave realë dhe juridikë përpara gjykatës, apo organeve të tjera që kanë juridiksion, të ndjekin procedurat ligjore dhe për të rregulluar të gjitha dokumentet që kanë të bëjnë me këto çështje.⁹³

Avokatët gjithashtu mund të kryejnë punën e tyre profesionale së bashku në të njëjtën zyrë ose në formën e partneritetit avokator.

A) Puna së bashku në të njëjtën zyrë

Puna e përbashkët është kur më shumë se një avokat i regjistruar në ndonjë nga shoqatat e avokatëve të themeluar në të njëjtën krahinë, kryejnë punën e tyre profesionale në një zyrë. Kjo sindikatë nuk ka personalitet juridik, vepra nuk konsiderohet komerciale.

Pranë emrit dhe/ose mbiemrit të një ose më shumë avokatëve që punojnë së bashku duhet të përdoret shprehja (Zyra e avokatit). Të drejtat dhe detyrimet e ndërsjella, ndarja e të ardhurave dhe shpenzimeve, administrimi i zyrës, zgjidhja e ortakërisë përcaktohen nga bashkëpunëtorët dhe njoftohen me shkrim pranë shoqatës së avokatëve ku janë të regjistruar.

B) Ortakëri avokatore

Ortakëria e avokatëve është një person juridik i formuar nga më shumë se një avokat i regjistruar në ndonjë nga shoqatat e avokatëve të themeluara në të njëjtën krahinë për të ushtruar profesionin e tyre në përputhje me këtë ligj.

Puna e ortakërisë avokatore është punë profesionale, nuk konsiderohet komerciale dhe zbatohen dispozitat për shoqëritë private në aspektin tatimor.⁹⁴

⁹² "Eskisehir barosu- Kısa Tarihçe" <http://eskisehirbarosu.org.tr/hakkimizda-kisa-tarihce>

⁹³ Ligji per Avokatet ne RT -Neni 35, pjesa 6

⁹⁴ Ligji per Avokatet ne Republikën e Turqis-neni 44

b. Kerkesat e pranimit për avokat

Për t'u pranuar në profesionin e avokatit duhet plotësuar disa kushte siç janë:

- a) Të jesh shtetas i Republikës së Turqisë,
- b) Të diplomojë në një nga fakultetet juridike turke ose të ketë mbaruar një fakultet juridik të huaj,
- c) Pasi ka kryer praktikën dhe ka marrë certifikatën e përfundimit të praktikës,
- e) të ketë vendbanim në regjistrin në zonën e avokatisë,
- f) Sipas këtij ligji, nuk duhet të ketë asnjë pengesë për të qenë avokat⁹⁵.

Pasi të plotësohen këto kushte, një individ autorizohet të ushtrojë profesionin e avokatiit dhe të përfaqësojë klientët në procedurat ligjore në Turqi.

Fakulteti i Drejtësisë është ndër departamentet më të vështira për të studiuar në universitete. Ata që do të marrin arsim për 4 vjet do të shohin historinë juridike të shumë kombeve. Pas mbarimit të shkollës juridike, është e nevojshme të filloni një praktikë avokatie. Praktika ligjore, e cila zgjat saktësisht 1 vit, bëhet në gjykatë 6 mujore me një avokat me të paktën 5 vite përvojë në 6 muaj. Një person që kryen një praktikë ligjore nuk mund të punojë në asnjë vend pune gjatë kësaj periudhe.

Personi, praktika ligjore e të cilit ka përfunduar, aplikon në Unionin e Dhomave të Avokatëve Turke për të marrë licencën e avokatit. Më pas jepet nëse konsiderohet e përshtatshme.⁹⁶

c. Të drejtat dhe detyrat e avokatëve

Avokatët janë të detyruar të kryejnë detyrat e tyre me kujdes, saktësi dhe dinjitet në mënyrë që i përshtatet shenjtërisë së kësaj detyre, të veprojnë në përputhje me respektin dhe besimin e kërkuar nga titulli i avokatit dhe të respektojnë rregullat profesionale të përcaktuara nga Unioni. të Odave të Avokatëve të Turqisë.

⁹⁵ Ligji për Avokatët në RT, pjesa e dytë neni 1

⁹⁶ " Sabah gazetesi- Avukat Nasıl Olunur? Avukat Olmak İçin Gerekli Şartlar ve Gerekenler Nelerdir?"

<https://www.sabah.com.tr/ekonomi/avukat-nasil-olunur-avukat-olmak-icin-gerekli-sartlar-nelerdir-4412459>

Një avokat duhet gjithmonë t'i japë informacion klientit të tij në mënyrë transparente, të ndërmarrë veprime ligjore për të mbrojtur të drejtat e klientit të tij dhe të respektojë interesat e klientit të tij. Avokati duhet të mbrojë të drejtat e klientit të tij në organet administrative, gjyqësore ose në çdo organ gjyqësor.

Detyrat e avokatëve dhe përgjegjësitë e avokatëve:

- a) Avokatët mbrojnë gjithmonë nderin dhe dinjitetin e profesionit të tyre si element themelor në dhënien e drejtësisë.
- b) avokatët, të informojnë klientët e tyre për të drejtat dhe detyrimet e klientëve të tyre dhe funksionimin e sistemit juridik në masën që ka të bëjë me të drejtat dhe detyrimet e klientëve të tyre; të ofrojë çdo lloj ndihme për klientët e saj në të gjitha mënyrat e duhura dhe të ndërmarrë veprime ligjore për të mbrojtur të drejtat e tyre; Ata janë të detyruar të ndihmojnë klientët e tyre përpara gjykatave, tribunaleve dhe, nëse është e përshtatshme, autoriteteve administrative.
- c) Duke mbrojtur të drejtat e klientëve të tyre dhe duke u përpjekur për të arritur drejtësinë, avokatët përpiqen të promovojnë të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të njohura nga e drejta kombëtare dhe ndërkombëtare, dhe të veprojnë lirisht dhe me zell në përputhje me ligjin dhe standardet e pranuar të profesionit ligjor dhe rregullat etike.
- d) Avokatët gjithmonë respektojnë interesat e klientëve të tyre.⁹⁷

d. Avokati i huaj (shtetasi i huaj)

Sipas nenit 1 të Ligjit; Të huajve u ndalohen profesionet e stomatologjisë, farmacisë, mjekësisë veterinarë, drejtorit përgjegjës në spitalet private, avokatisë, noterit, punonjësit të sigurisë private, konsulencës doganore, udhërrëfyesit turistik dhe shitësit të substancave të veçanta shtetërore. Mund të thuhet se fusha e drejtësisë është pothuajse tërësisht e mbyllur për të huajt për sa i përket punësimit.

Noterët dhe avokatët që mund të punojnë në mënyrë të pavarur, me përjashtim të gjyqtarëve dhe prokurorëve që janë nëpunës publikë dhe personelit tjetër ndihmës, duhet të jenë gjithashtu shtetas turk.

⁹⁷ 'Avukatın Hak ve Sorumlulukları-Av. Necmettin AYDIN'
<https://www.muharrembalci.com/hukukdunyasi/makaleler/birikimler1/76.pdf>

Është e nevojshme të jesh shtetas turk për t'u pranuar në praktikën noteriale sipas Ligjit për Noterinë dhe për t'u pranuar në ligjin e avokatisë sipas ligjit për avokatinë. Në mënyrë të ngjashme. Sipas ligjit doganor, konsulenti dhe asistenti doganor duhet të jenë turk.

Në përmbledhje, profesionet që janë të ndaluara për të huajt që nga viti 2021 janë si më poshtë:

- Stomatologji dhe infermieri
- Farmaci
- Mjekësia Veterinare
- Drejtori pergjegjese ne spitalet private
- Brenda ujrave territoriale, kapiteni, eksport, zhytje, kërkim ushqimi, pilotim, inxhinieri, nëpunës etj.
- Avokatura
- Noteri publik
- Ndërmjetësimi doganor
- Punonjës sigurie në institucione private apo publike

Këtu duhet theksuar se të huajt me origjinë turke nuk përjashtoheshin nga lejet e punës, ata përjashtoheshin vetëm nga kriteret e vlerësimit. Të huajt me origjinë turke mund të punojnë duke marrë një leje pune. Përveç kësaj, ata do të mund të kryejnë lirisht profesionet që janë të ndaluara për të huajt.⁹⁸

e. Ankesat ndaj Avokatit

Në bazë të nenit 64 të Ligjit për Avokatinë, avokati për të cilin ka ankesë duhet të paraqesë një mbrojtje para bordit të drejtorëve të Odës së Avokatëve. Gjobat administrative mund të shqiptohen nga Oda e Avokatëve nëse nuk jepet mbrojtje. Një gjobë administrative nuk është një dënim disiplinë. Në nenin 138 të Ligjit për Avokatinë thuhet gjithashtu se nëse veprimet dhe sjelljet para se të pranohen në dhomën e avokatëve nuk janë veprim që kërkon shkarkim, ato

⁹⁸ TË HUAJT DHE E DREJTA E MBROJTJES NDËRKOMBËTARE “YABANCILAR VE ULUSLARARASI KORUMA KANUNU” neni 61 paragrafi 1,2,3 dhe 4

nuk do të sjellin ndjekje disiplinore. Natyrisht nga kjo dispozitë përjashtohet periudha e stazhit. Përsëri, edhe nëse avokati largohet nga profesioni, ai është përgjegjës edhe për veprimet dhe sjelljet gjatë ushtrimit të tij në aspektin disiplinor.

NDALIMI I PUNËS: Neni 153 i Ligjit për Avokatinë rregullon ndalimin nga puna. Sipas këtij neni; Avokati që ndiqet penalisht për një punë që kërkon dënimin me përjashtim nga profesioni, me vendim të këshillit disiplinor mund të ndalohet nga puna si masë sigurimi. Për të marrë këtë vendim, personi në fjalë duhet të jetë dëgjuar ose thirrur për t'u dëgjuar.

Komisionet disiplinore nuk mund të veprojnë vetë, pra sipas detyrës zyrtare. Ata veprojnë sipas kërkesës së këshillit drejtues të dhomës së avokatëve dhe shqyrtojnë dosjen e kufizuar me kërkesën e këshillit drejtues të dhomës së avokatëve.

KOHA: Sipas nenit 159 të ligjit për avokatinë, ndjekja disiplinore nuk mund të bëhet nëse kanë kaluar 3 vjet nga akti që kërkon dënim disiplinor. Nëse vepra konfiskohet nga bordi i administrimit, kjo periudhë nuk zgjat. Përsëri, dënimi disiplinor nuk mund të shqiptohet nëse kanë kaluar 4,5 vjet nga akti që kërkon dënim disiplinor. Nëse vepra përbën edhe krim dhe ligji ka një parashkrim më të gjatë për këtë veprë, kjo periudhë merret parasysh. Kur përfundojnë dënimet disiplinore, ato gjejnë fushë aplikimi.

Avokati i dënuar mund t'i drejtohet Bordit Disiplinor dhe të kërkojë që dënimi disiplinor të fshihet nga regjistri pasi të kenë kaluar 5 vjet.

Ligji i Avokaturës Neni 134: Dënimet disiplinore të parashikuara në këtë ligj zbatohen ndaj atyre që kryejnë veprime dhe sjellje që nuk janë në përputhje me nderin e prokurës, urdhrin dhe traditat dhe rregullat profesionale, ata që nuk kryejnë detyrën në punën e tyre profesionale ose nuk veprojnë në përputhje me ndershmërinë e kërkuar nga detyrat e tyre.

Pika e rëndësishme këtu është se braktisja e ankimit apo e pafajësisë në procedimin penal nuk ka asnjë vlerë për sa i përket dënimin disiplinor. Avokati që shkel ligjin e avokatisë ose rregullat profesionale me veprimet ose sjelljet e tij do të përballet me masa disiplinore brenda objektit të këtij neni.⁹⁹

⁹⁹ Disiplin Hukuku- Oğuz SANCAKDAR v.2022- fq.143

KAPITULLI IV

STUDIM EMPIRIK DHE KRAHASUES TË INSTITUTIT TË AVOKATIT NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË VERIUT DHE REPUBLIKËS SË TURQISË

1. Ngjajshmërite dhe dallimet ligjore në profesionin e avokatit

Këtu janë disa ngjajshmëri dhe dallime ligjore midis profesionit të një avokati në Turqi dhe Maqedoninë e Veriut:

Ngjajshmëritë:

Si Turqia ashtu edhe Maqedonia e Veriut kërkojnë që individët të përfundojnë një diplomë juridike nga një universitet i akredituar dhe të kalojnë një provim të jurisprudencës për t'u bërë avokatë të licencuar. Këto kërkesa sigurojnë një nivel të caktuar njohurish dhe kompetence juridike në profesion.

Nga avokatët në të dy vendet pritet që t'u përmbahen standardeve të larta etike, duke përfshirë konfidencialitetin e klientit, shmangien e konfliktit të interesit dhe sjelljen profesionale. Profesionin ligjor në të dy vendet rregullohet nga shoqatat e avokatëve ose dhomat që zbatojnë këto standarde etike.

Avokatët si në Turqi ashtu edhe në Maqedoninë e Veriut kanë rolin kryesor të përfaqësimit të klientëve të tyre në çështjet ligjore, duke përfshirë çështjet gjyqësore, negociatat dhe këshillat ligjore. Ata ofrojnë ekspertizë ligjore dhe avokim për të mbrojtur të drejtat dhe interesat e klientëve të tyre.

Dallimet:

Turqia ka një sistem të centralizuar të shoqatave të avokatëve, ku çdo krahinë ka dhomën e vet të avokatëve. Në Maqedoninë e Veriut ekzistojnë shoqata të veçanta të avokatëve për rajone të ndryshme. Struktura dhe funksionimi i shoqatave të avokatëve mund të ndryshojnë, duke çuar në ndryshime të mundshme në praktikën rregullatore dhe përfaqësimin profesional.

Ndërsa mund të ketë mbivendosje në fushën e përgjithshme të praktikës ligjore, mund të ketë dallime në fusha të veçanta ligjore të theksuara ose të rregulluara. Secili vend mund të ketë

ligjet dhe rregulloret e veta specifike që juristët duhet t'i njohin, të tilla si ligji i punës, ligji tatimor ose ligji për pronësinë intelektuale.

Profesioni ligjor në Turqi dhe Maqedoninë e Veriut ka ngjashmëri si kërkesat arsimore, provimet e jurisprudencës dhe standardet etike. Megjithatë, dallimet e mundshme ligjore lindin nga mospërputhjet në sistemet ligjore, strukturën e shoqatave të avokatëve dhe fusha specifike të praktikës ligjore.

Në Republikën e Maqedonisë së Veriut shtetasi i huaj ka të drejtën e ushtrimit të profesionit të avokatit ndërsa në Republikën e Turqisë shtetasi i huaj nuk e kanë atë të drejtë.

2. Ngjashmëritë dhe dallimet praktike në profesionin e avokatit

Këtu janë disa ngjashmëri dhe dallime praktike në profesionin e avokatit në Republikën e Turqisë dhe Republikën e Maqedonisë së Veriut:

Sistemi gjyqësor dhe procedurat gjyqësore mund të ndryshojnë midis Turqisë dhe Maqedonisë së Veriut. Kjo përfshin ndryshime në hierarkinë e gjykatave, procesin e paraqitjes së padive dhe kuadrin e përgjithshëm gjyqësor.

Profesioni i avokatit në Republikën e Turqisë dhe Republikën e Maqedonisë së Veriut ndan ngjashmëri në aspektin e përgjegjësisë profesionale, kërkimit ligjor dhe ndërveprimit me klientët. Megjithatë, dallimet praktike lindin nga ndryshimet në kulturën ligjore, gjuhën, reformat ligjore, strukturat e tarifave dhe praktikat e faturimit. Avokatët që ushtrojnë profesionin në çdo vend duhet të jenë të vetëdijshëm për këto dallime dhe të përshtatin praktikat e tyre në përputhje me rrethanat për t'i shërbyer në mënyrë efektive klientëve të tyre dhe për të lundruar në sistemet ligjore në të cilat ata veprojnë.

Ngjashmëritë:

Avokatët në të dy vendet kanë për detyrë të veprojnë në interesin më të mirë të klientëve të tyre dhe të mbështesin sundimin e ligjit. Ata pritet të ofrojnë këshilla dhe përfaqësim kompetent ligjor duke ruajtur standardet më të larta të profesionalizmit dhe integritetit.

Avokatët në të dy vendet angazhohen në kërkime dhe analiza të gjera ligjore për të kuptuar ligjet, rregulloret dhe precedentët gjyqësorë përkatës. Ata duhet të qëndrojnë të përditësuar me zhvillimet ligjore dhe të përdorin njohuritë e tyre për të ofruar shërbime ligjore efektive.

Avokatët në të dy vendet ndërveprojnë drejtpërdrejt me klientët, duke kryer intervista, duke mbledhur informacion dhe duke këshilluar klientët për të drejtat dhe opsionet e tyre ligjore. Ata gjithashtu mund të negociojnë në emër të klientëve dhe t'i përfaqësojnë ata në procedurat gjyqësore.

Dallimet praktike:

Kultura dhe praktikat ligjore mund të ndryshojnë midis Turqisë dhe Maqedonisë së Veriut. Kjo përfshin etiketën e sallës së gjyqit, stilet e shkrimit ligjor dhe qasjet ndaj zgjidhjes së problemeve ligjore. Këto dallime mund të ndikojnë në punën e përditshme të avokatëve dhe ndërveprimet e tyre me sistemin ligjor.

Në Turqi gjuha zyrtare është turqishtja, ndërsa në Maqedoninë e Veriut është maqedonishtja. Avokatët në të dy vendet pritet të kenë aftësi në gjuhët e tyre zyrtare përkatëse për të komunikuar në mënyrë efektive me klientët, gjykatat dhe profesionistë të tjerë ligjorë.

Çdo vend mund të ketë reformat e veta ligjore, përditësimet legislative dhe ndryshimet në procedurat ligjore. Avokatët duhet të qëndrojnë të përditësuar me këto ndryshime për të siguruar pajtueshmërinë dhe për të ofruar këshilla të sakta ligjore për klientët e tyre.

Strukturat e tarifave për shërbimet ligjore mund të ndryshojnë midis Turqisë dhe Maqedonisë së Veriut. Kjo përfshin tarifën për orë, tarifën fikse, tarifën e paparashikuara ose një kombinim të tyre. Avokatët duhet të jenë të njohur me normat dhe rregulloret lokale në lidhje me tarifën .

2.1 Intervista me avokatë në RMV

Intervista me avokatë në RMV u realizua me avokatin e nderuar z. Miroslav Vujic. Me të cilin e pata rastin ta bëj një intervistë të shkurtër me disa pyetje të caktuara i cili u përgjigje në mënyrë shumë direkte dhe të qartë. Intervista u krye përmes telefonatës që kisha me z.Miroslav.

Pyetjet :

a) Cilat janë disa nga fazat kryesore në një procedurë penale dhe si i përgadisni klientet tuaj për secilën fazë?

z. Miroslav Vujic : sipas meje faza më kryesore në një procedurë penale është Faza e Hetimit. Në këtë pjesë avokati/mbrojtësi duhet të jetë maksimum I koncentruar, në mënyrë profesionale duhet ti shikojë dëshmitë. Faza e hetimit është pjesa në të cilën punë kryesore e ka prokurori, neve avokateve nuk na bëjnë shumë të përzihemi vetëm se duhet ta përcjellim

punën që e kryen prokurori. Kur ti kesh të gjithë dokumentacionet e fazës së hetimit atëherë ke të drejtë të bisedosh me prokurorin dhe ti tregosh se ka dëshmi për këtë pjesë të caktuar. Sic e dime me ligjin e ri klienti mund edhe ta pranojë fajin dhe të paraqitet si fajshëm dhe të denohet me denim më të lehtë si për sh. Në vend që të dënohet me 10 vjet burg do të dënohet me 8 vjet burgim. Por nëse nuk ka pranim të fajit atëherë mundohem që ti pakësoj dëshmit që janë kundër klientit tim, por nëse ka dëshmi të forta atëherë nuk ka zgjedhje se si ta lehtësojmë denimin. Klientët zakonisht duhet të pregaditen përgjatë procedurës në secilën fazë. Klientët cdoher duhet të jenë të informuar për gjithçka cka ka të bëjë me procedurën penale të tij, si: të jetë i informuar rreth akuzave ndaj tij, të jetë i informuar për dëshmit kundër tij, të jetë i pregaditur paraprakisht me pyetjet e mundshme që mund ti parashtrohen në seancën gjyqësore etj.

b) Cfarë duhet të kërkojë një i pandehur në avokat mbrojtës dhe si mund të gjej avokatin e duhur për çështjen e tij?

AV. Miroslav Vujic – Një i pandehur për të gjetur një avokat të duhur duhet të kërkojë pikëspërparim, sinjoret si dhe ekspertizë. Sigurohuni që avokati të ketë kohë dhe disponueshmëri të mjaftueshme për të trajtuar çështjen tuaj në mënyrë efektive. Aksesueshmëria dhe përgjegjshmëria janë të rëndësishme për të adresuar shqetësimet tuaja dhe për t'ju mbajtur të informuar gjatë gjithë procesit. Diskutoni strukturën e tarifës së avokatit në fillim për të siguruar që ajo të përputhet me buxhetin dhe pritshmëritë tuaja. Sqaroni se si do të tarifohen tarifat, duke përfshirë çdo kosto shtesë, si tarifat e dëshmitarëve të ekspertëve ose shpenzimet gjyqësore.

Takimi personal me një avokat të mundshëm ju lejon të vlerësoni profesionalizmin, sjelljen dhe aftësinë e tyre për të kuptuar dhe mbrojtur interesat tuaja. Kimia personale është gjithashtu e rëndësishme në krijimin e një marrëdhënieje të mirë pune.

c) Sa kohë zgjatë një procedurë penale tipike dhe cilet faktor mund të ndikojnë në afatin kohor?

AV. Miroslav Vujic: në shtetin tonë nuk ka rregullore ku përcaktohet se sa duhet të zgjasë një procedurë penale. Kohëzgjatja e Fazës së Hetimit është e përcaktuar me ligj e cila është 6 muaj me mundësi kërkesë shtesë edhe 30 ditë. Si shembull mund të tregojë që kam lëndë të paperfunduar që 10 vjet. Gjithçka mvarret se çfarë vështirësi paraqiten përgjatë gjithë procedurës penale.

d) Cilet jane veshtiresite e te qenurit avokat ne RMV?

Av. Miroslav Vujic : nuk paraqitet vështirësi nëse dëshiron të mesosh dhe ta duash punën që bën . Pjesa më e vështirë përderisa të arish të behesh avokat është pjesa e praktikës dhe pjesa e provimit të jurisprudencës. Ndërsa pjesa më e vështirë e të qenurit avokat i ri në RMV është pjesa e gjetjes së punës. Sipas meje të qenurit avokat penal është profesion mjaftë me përgjedhje dhe vështirësi të veta. Natyra e saj është më e komplikuar. Ke punë me njerëz kriminel, ke përgjedhje me të madhe në procedurën e mbrotjes së të pandehurit. Duhet të kesh minimum 2 vjet praktike pune që të kesh mundësinë për paraqitjen e provimit të jurisprudencës.

2.2 Intervista me avokatë në RT

Intervistën me Av.Umut Sarikaya e realizova përmes email. Z.Umut pyetjeve të caktuara që ia përjashtova u përgjigj në mënyrë shumë profesionale dhe të qarta.

Pyetjet:

a) Cilat jane disa nga fazat kryesore ne nje procedure penale dhe si i pregadisni klientet tuaj per secilen faze?

AV.Umut Sarikaya : Në Turqi, fazat kryesore në një procedurë penale zakonisht përfshijnë si më poshtë:

- Hetimi: Prokurori kryen një hetim për të mbledhur prova dhe për të përcaktuar nëse ka baza të mjaftueshme për ndjekje penale.
- Paraburgimi: Nëse prokurori e gjykon të nevojshme, i dyshuari mund të mbahet në paraburgim për një periudhë të kufizuar gjatë hetimit.
- Aktakuza: Nëse prokurori konstaton se ka prova të mjaftueshme, ai do të përgatisë një aktakuzë (të quajtur "iddianame" në turqisht) ku do të përvijohen akuzat kundër të dyshuarit.
- Seanca paraprake: Gjykata mban një seancë paraprake për të shqyrtuar aktakuzën dhe për të vendosur nëse do të vazhdojë gjykimi.
- Gjykimi: Gjykimi fillon me shqyrtimin e provave, dëshmive të dëshmitarëve dhe argumenteve si nga prokuroria ashtu edhe nga mbrojtja.

- Vendimi: Pas shqyrtimit të provave dhe argumenteve të paraqitura gjatë gjykimit, gjykata jep aktgjykim fajtor ose jo.
- Apeli: Nëse prokuroria ose mbrojtja nuk pajtohen me vendimin, ata mund të bëjnë ankim në një gjykatë më të lartë.

Për të përgatitur klientët për çdo fazë, një avokat në Turqi mund të ndërmarrë hapat e mëposhtëm:

- Shpjegoni të drejtat dhe detyrimet e klientit gjatë hetimit, ndalimit dhe fazave pasuese.
- Ndihmoni klientin në dhënien e deklaratave të tyre dhe përgatitjen për intervista me prokurorin.
- Shqyrtoni aktakuzën dhe diskutoni akuzat kundër klientit.
- Zhvillimi i një strategjie mbrojtëse bazuar në provat e disponueshme, duke identifikuar dobësitë e mundshme në çështjen e prokurorisë.
- Përgatitni klientin dhe çdo dëshmitar për gjykimin, duke përfshirë teknikat e marrjes në pyetje të kryqëzuara dhe paraqitjen e provave në favor të tyre.
- Mbrojtja e interesave të klientit gjatë gjykimit, duke paraqitur argumente, duke pyetur dëshmitarët dhe duke sfiduar çështjen e prokurorisë.
- Vlerësoni vendimin dhe, nëse është e nevojshme, këshilloni për mundësinë dhe meritat e paraqitjes së ankesës.

Është e rëndësishme të theksohet se kjo është një përmbledhje e thjeshtuar dhe procedurat dhe praktikat aktuale mund të ndryshojnë në raste dhe juridiksione specifike. Konsultimi me një avokat të kualifikuar me përvojë në ligjin penal turk është thelbësor për këshilla të sakta të përshtatura për rrethanat individuale.

b) Cfar duhet te kerkoje nje i pandehur ne nje avokat mbrojtjes dhe si mund te gjej avokatin e duhur per ceshtjen e tij?

AV.Umut Sarikaya : Kur zgjedh një avokat mbrojtës në Turqi, një i pandehur duhet të marrë parasysh të kërkonin një avokat i cili është i specializuar në mbrojtjen penale dhe ka përvojë në trajtimin e çështjeve të ngjashme me tuajat. Ata duhet të njohin ligjin penal turk dhe procedurat e tij specifike. Hulumtoni reputacionin e avokatit, duke përfshirë shkallën e suksesit të tyre në

trajtimin e çështjeve penale. Lexoni rishikimet, kërkoni referime dhe pyesni për pozicionin e tyre profesional brenda komunitetit ligjor.

Zgjidhni një avokat që komunikon qartë, dëgjon me vëmendje dhe tregon interes të vërtetë për çështjen tuaj. Besimi dhe komunikimi i hapur janë vendimtare për një marrëdhënie të fortë avokat-klient. Merrni parasysh aksesin e avokatit në burime të tilla si hetuesit, dëshmitarët ekspertë dhe stafi mbështetës. Këto burime mund të kontribuojnë në ndërtimin e një strategjie të fuqishme mbrojtëse.

Mbani mend, gjetja e avokatit të duhur është një vendim personal i bazuar në nevojat dhe rrethanat tuaja specifike. Është thelbësore të konsultoheni me avokatë të shumtë dhe të zgjidhni atë me të cilin ndiheni më të rehatshëm dhe të sigurt duke punuar gjatë gjithë çështjes suaj penale.

c) Sa kohe zgjate një procedure penale tipike dhe cilet faktor mund te ndikojne ne afatin kohor?

AV.Umut Sarikaya: Kohëzgjatja e një procedure penale tipike në Turqi mund të ndryshojë ndjeshëm në varësi të faktorëve të ndryshëm. Ndërsa mund të jap një pasqyrë të përgjithshme, është e rëndësishme të theksohet se afatet dhe proceset aktuale mund të ndryshojnë në bazë të rrethanave specifike të çështjes, kompleksitetit të akuzave dhe ngarkesës së gjykatave. Këtu janë disa faktorë që mund të ndikojnë në afatin kohor të një procedure penale në Turqi:

- Kompleksiteti i çështjes: Kompleksiteti i akuzave dhe provave të përfshira mund të ndikojnë në kohëzgjatjen e procedurës. Rastet me shumë të pandehur, prova të gjera ose çështje të ndërlikuara ligjore mund të kërkojnë më shumë kohë për t'u zgjidhur.
- Faza e hetimit: Kohëzgjatja e hetimit të kryer nga prokurori mund të ndryshojë në varësi të kompleksitetit të çështjes, nevojës për mbledhjen e provave dhe disponueshmërisë së dëshmitarëve ose ekspertëve. Kjo fazë mund të variojë nga disa javë në disa muaj.
- Dokumenti i gjykatës: Ngarkesa dhe numri i lëndëve të pazgjidhura të gjykatës që trajton çështjen mund të ndikojë në afatin kohor. Nëse gjykata ka një numër të konsiderueshëm çështjesh ose burime të kufizuara, kjo mund të rezultojë në vonesa në caktimin e seancave dhe datave të gjykimit.
- Mocionet paragjyqësore dhe marrëveshjet për pranimin e fajësisë: Paraqitja dhe zgjidhja e mocioneve paragjyqësore, të tilla si mocionet për të hequr provat ose për të

pushuar çështjen, mund të zgjasë afatin. Për më tepër, negociatat për marrëveshjen e fajësisë mund të kërkojnë kohë nëse prokuroria dhe mbrojtja duhet të arrijnë një marrëveshje.

- Procedura e gjykimit: Kohëzgjatja e gjykimit mund të ndryshojë në varësi të faktorëve të tillë si numri i dëshmitarëve, kompleksiteti i provave dhe paraqitja e argumenteve si nga prokuroria ashtu edhe nga mbrojtja. Provat mund të variojnë nga disa ditë në disa muaj.
- Procesi i apelit: Nëse prokuroria ose mbrojtja vendos të apelojë vendimin, mund të çojë në kohë shtesë për procesin e apelit, duke përfshirë përgatitjen e procesverbaleve të apelit dhe seancat dëgjimore para gjykatës së apelit.

Duke pasur parasysh këta faktorë, një procedurë penale tipike në Turqi mund të variojë nga disa muaj deri në disa vjet.

d) Cilet janë veshtiresite e te qenurit avokat ne RT?

AV.Umut Sarikaya: Të qenit avokat në Republikën e Turqisë mund të paraqesë disa sfida. Avokatët në Turqi shpesh kanë ngarkesa kërkuese, veçanërisht në zonat urbane ku ngarkesat e çështjeve mund të jenë të konsiderueshme. Trajtimi i shumë rasteve në të njëjtën kohë mund të çojë në orë të gjata pune dhe rritje të presionit. Sistemi gjyqësor turk përballet me një numër të konsiderueshëm çështjesh të mbetura, të cilat mund të rezultojnë në vonesa në procedurat gjyqësore dhe pritje të gjata për seancat dhe gjykimet.

Mjedisi politik në Turqi ka qenë subjekt i shqyrtimit në lidhje me çështjet që lidhen me lirinë e shprehjes dhe sundimin e ligjit. Avokatët që mbrojnë të drejtat e klientëve të tyre ose që trajtojnë çështje të ndjeshme mund të përballen me sfida dhe presione për shkak të dinamikës politike. Avokatët që përfaqësojnë klientë të diskutueshëm ose që trajtojnë çështje të ndjeshme politikisht mund të përballen me shqetësime sigurie ose frikësime. Kjo mund të ndikojë në aftësinë e tyre për të praktikuar ligjin lirisht dhe pa frikë.

Pavarësisht këtyre vështirësive, shumë avokatë në Turqi mbeten të përkushtuar ndaj mbrojtjes së sundimit të ligjit, mbrojtjes së të drejtave të klientëve të tyre dhe punës drejt një sistemi ligjor të drejtë dhe të drejtë. Është e rëndësishme të theksohet se përvojat mund të ndryshojnë dhe disa avokatë mund të përballen me sfida shtesë ose të ndryshme bazuar në fushat e tyre të praktikës dhe rrethanat specifike.

PËRFUNDIME DHE REKOMANDIME

Kjo tezë ka qenë një përvojë sfiduese por shpërblyese dhe jam krenare që kam kontribuar në kuptimin e rolit të avokatëve në sistemin e drejtësis penale si në RMV ashtu edhe në RT. Nëpërmjet kësaj analize krahasuese, kam mundur të identifikojë ngjajshmëritë, dallimet, sfidat dhe mundësitë për profesionin e avokatit në të dy vendet.

Unë besoj se gjetjet e kësaj teme mund të ndihmojnë në informimin e përpjekjeve të vazhdueshme për të forcuar sundimin e ligjit dhe për të promovuar akses më të madh në drejtësi si në RMV ashtu edhe në Turqi.

Në përfundim, dëshiroj të ritheksoj rëndësinë e rolit të avokatëve në procedurën penale dhe nevojën për një sistem drejtësie penale të drejtë, të paanshme dhe efikase si në RMV ashtu edhe në R.Turqi.

Ju falenderoj edhe një herë për mbështetjen e juaj dhe shpresoj që kjo punë e rëndësishme të me ndihmojë edhe në të ardhmen .

BIBLIOGRAFIA

LIBRA DHE LIGJE:

1. AVUKATLIK HUKUKU EL KITABI –FILIZ BERBEROGLU–BOTIMI I VITIT 2021
2. AVUKATLIK HUKUKUNA GIRIS- PROF.DR.REFIK KORKUSUZ- BOTIMI NR.5 I VITIT 2020
3. AVUKATLIK VE NOTERLIK HUKUKU- PROF.DR.ALI CEM BUDAK- BOTIMI NR.2 VITI 2022
4. TURK HUKUK TARIHINDE AVUKATLIK KURUMU-DR.BELKIS KONAN- 2021
5. Avukatın Yargılama Sürecindeki Hakları- Filiz BERBEROĞLU YENİPİNAR 2018
6. AVUKATLIK MESLEK KURALLARI- AV.M.LAMİH CELİK- BOTIMI 6 – VITI 2022
7. Avukatlık Sözleşmesinde Genel İşlem Koşulları ve Haksız Şartlar - Ömer Faruk İLGÜN
8. AVUKATLIK YASASI –ACIKLAMA – HASAN TAHSİN GOKCAN- BOTIMI 3 I VITIT 2012
9. AVUKATLIK KANUNU
10. E DREJTA E PROCEDURËS PENALE E R.SË MAQEDONISË SË VERIUT
11. LIGJ PER AVOKATET E REPUBLIKES SE MAQEDONISE SE VERIUT
12. Казнено Процесно Право Општ Дел, Д-р Никола Матовски
13. LIGJI PER PROCEDURE PENALE TE REPUBLIKES SE MAQEDONIS SE VERIUT
14. KODI PENAL I REPUBLIKES SE MAQEDONIS SE VERIUT
15. Avukatlık Hukuku Uygulamaları- Atilla ÖZEN vitit.2013

16. Disiplin Hukuku- Oğuz SANCAKDAR
17. TARIFA E SHPËRBLIMEVE DHE TË SHPENZIMEVE TË AVOKATËVE NE REPUBLIKEN E MAQEDONISE SE VERIUT
18. TË HUAJT DHE E DREJTA E MBROJTJES NDËRKOMBËTARE “YABANCILAR VE ULUSLARARASI KORUMA KANUNU”
19. Kodi I Etikës Profesionale të avokatëve, bashkëpunëtorëve profesionalë dhe praktikantëve ligjorë të RMV-së
20. Statuti i odes së Avokatëve të RMV
21. TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ MESLEK KURALLARI – pjesa e II
22. TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ MESLEK KURALLARI – pjesa I (pjesa e pergjithshme)

LINGJE TE NDRYSHME:

1. “Правото на бранител во кривичната постапка” <https://www.pravdiko.mk/pravoto-na-branitel-vo-krivichnata-postapka/>
2. “За Адвокатската комора на Република Северна Македонија” <https://www.mba.org.mk/index.php/mk/akrm/2019-07-01-12-00-52>
3. “За Адвокатската комора на Република Северна Македонија” <https://www.mba.org.mk/index.php/mk/akrm/2019-07-01-12-00-52#>
4. “АНАЛИЗА: Право на пристап до адвокат во кривичната постапка во Република Македонија” <https://akademik.mk/analiza-pravo-na-pristap-do-advokat-vo-krivichnata-postapka-vo-republika-makedonija/>
5. “Avokat për çështje penale” <https://zyreavokatie.com/ceshtje-penale/>
6. “Љубомир Михајловски, претседател на Адвокатската комора на Република Северна Македонија” <https://www.mba.org.mk/index.php/mk/akrm/pretsedatel-akrm>
7. “Baran Dogan Hukuk Burosu” <https://barandogan.av.tr/blog/ceza-hukuku/ceza-avukatinin-islevi.html>
8. “Türkiye Barolar Birliği” <https://www.barobirlik.org.tr/tbb-hakkinda>

9. “Türkiye’de avukatlık sistemi”
<https://www.muharrembalci.com/hukukdunyasi/makaleler/birikimlerI/76.pdf>
10. “ Sabah gazetesi- Avukat Nasıl Olunur? Avukat Olmak İçin Gerekli Şartlar ve Gerekenler Nelerdir?”<https://www.sabah.com.tr/ekonomi/avukat-nasil-olunur-avukat-olmak-icin-gerekli-sartlar-nelerdir-4412459>
11. “Eskisehir barosu- Kısa Tarihçe” <http://eskisehirbarosu.org.tr/hakkimizda-kisa-tarihce>
12. “Türkiye Barolar Birliği-TBB Hakkında’ <https://www.barobirlik.org.tr/tbb-hakkinda>
13. “ History of The Union of Turkish Bar Associations”
<https://www.barobirlik.org.tr/en/tbb-history>
14. “Упатство за пополнување на образецот за поднесување жалба”
https://www.echr.coe.int/documents/application_notes_mkd.pdf
15. “Колку години се потребни за да се стане адвокат?”
“<https://www.currentschoolnews.com/mk>